
FAARAOKOIRAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMA 2015–2019

Hyväksytty Suomen Faaraokoirat ja Ibizanpodencot ry:n yleiskokouksessa 17.02.2013

Hyväksytty Suomen Vinttikoiraliitto ry:n yleiskokouksessa 24.11.2013

SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt 24.03.2015

SISÄLLYSLUETTELO

1. YHTEENVETO	3
2. RODUN TAUSTA	4
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA	5
3.1 jalostustoimikunta	6
4. RODUN NYKYTILANNE	7
4.1. populaation rakenne ja jalostuspohja	7
4.2 luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet	13
4.2.1 rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun tarkoituksesta	13
4.2.2 luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa	13
4.2.3 käyttö- ja koeominaisuudet	17
4.2.4 kotikäyttäytyminen ja lisääntyminen	18
4.2.5 yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden korjaamisesta	19
4.3. terveys ja lisääntyminen	20
4.3.1 pevisa-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet	20
4.3.2 muut rodulla todetut merkittävät sairaudet	23
4.3.3 yleisimmät kuolinsyyt	25
4.3.4 lisääntyminen	25
4.3.5 sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet	26
4.3.6 yhteenveto rodun keskeisimmistä hyvinvointi- ja terveysongelmista	26
4.4. Ulkomuoto	27
4.4.1 rotumääritelmä	27
4.4.2 näyttelyt ja jalostustarkastukset	27
5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA	28
5.1 vuoden 2006 jto:n toteutuminen	28
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	32
6.1 jalostuksen tavoitteet	32
6.2 suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	33
6.3 rotua harrastavan yhdistyksen toimenpiteet	34
6.4 uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin	35
6.5 toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	35
7. LÄHTEET	36
8. LIITTEET	37

1. YHTEENVETO

Faaraokoiran jalostuksen tavoiteohjelman tarkoitus on esittää rodun tämänhetkinen tilanne Suomessa sekä ohjata rodun jalostusta. Ohjelmassa esitetään sekä tavoitteita että keinoja niihin pääsemiseksi.

Faaraokoira pohjautuu ikivanhaan koiratyyppiin, jota on kuvattu jo muinaisten egyptiläisten hautamaalauksissa. Ulkonäöltään ja käyttötarkoitukseltaan hyvin samankaltaisia rotuja tavataan aina Kanariansaarilta Kreikan saaristoon, erityisesti Välimeren pohjoispuolella. Faaraokoira on kotoisin Maltalta, joka on ollut vilkkaan laivaliikennöinnin kohde keskeisen sijaintinsa vuoksi. Rotu levisi pysyvästi Maltan ulkopuolelle vasta 1960-luvulla ja silloinkin vain muutaman yksilön voimin.

Kotimaassaan faaraokoira on kaikkia aistejaan hyödyntävä, louhikkoisillakin rinteillä jäniksen metsästyksen käytetty ajokoiria. Ankara ympäristö on hionut rodusta liioittelemattoman, ketterän ja kestävä. Koirien on pitänyt selvitä tuntienkin työskentelystä haastavassa maastossa kuumasta ja kuivasta ilmastosta ja pilkkopimeästä vuorokaudenajasta häiriintymättä. Faaraokoirat ovat alun perin toimineet myös hälyttävinä vahtikoirina, pitäneet tuhoeläimet pois piharakennuksista ja auttaneet lampaiden siirtämisessä.

Faaraokoirien maailmanlaajuinen populaatio on melko pieni, ja erillisiä sukulinjoja voidaan katsoa olevan hyvin vähän. Rodun geenipooli on taustansa vuoksi todennäköisesti varsin ahdas, vaikkakin tieteelliseen näyttöön pohjaavia tutkimustuloksia vielä odotetaan. Faaraokoirat ovat toistaiseksi varsin terveitä, mutta rodussa voidaan havaita ensimmäisiä viitteitä mahdollisesti sukusiitosdepression vaikutuksista – allergiat, herkkyydet ja erilaiset immunitetin ongelmat saattavat olla lisääntymässä, siinä missä keskimääräinen pentuekoko on pienentynyt viime vuosina.

Suomessa faaraokoirien ystäville on oma yhdistyksensä, Suomen Faaraokoirat ja Ibizanpodencot ry. Yhdistys toimii rotua harrastavana yhdistyksenä, jonka tarkoituksena on kerätä kokoon rodusta kiinnostuneet ja sitä harrastavat ihmiset, tehdä rotua tunnetummaksi sekä tukea niin kasvattajia kuin harrastajia. Yhdistyksen alaisuudessa toimii jalostustoimikunta, jonka vastuulla on erityisesti tukea faaraokoirien jalostusta ja kasvatusta rotumääritelmän mukaisesti niin käyttöominaisuuksiltaan kuin ulkonäöltäänkin.

Kiinnostus rotua kohtaan on ollut Suomessa varovaisessa kasvussa. Harrastajien keskuudessa vallitsee varsin avoin ilmapiiri, ja niin terveystuloksista kuin ongelmistakin voidaan keskustella avoimesti. Faaraokoirilta ei vaadita pakollisia terveystutkimuksia. Vuodesta 2006 Suomen Faaraokoirat ja Ibizanpodencot ry on kuitenkin suositellut jalostuskoirille vähintään kahta terveystutkimusta, joista toinen olisi vapaavalintainen ja toinen virallinen silmätutkimus.

2. RODUN TAUSTA

Faaraokoira on nimestään huolimatta Maltalta kotoisin oleva alkukantainen ajokoirarotu. Kevytrakenteisia, pystykorvaisia metsästyskoiria on esiintynyt Välimeren ympäristössä jo tuhansia vuosia, ja faaraokoiramaisia hahmoja on kuvattu metsästäjien mukana muinaisen Egyptin hautamaalauksissakin. Koiratyypin oletetaan levinneen foinikialaisten mukana, ja päätyneen siten myös tärkeänä purjehtijoiden välietappina ja kaupankäyntikeskuksena pidetyille Maltalle. Lähisukuisia rotuja ovat mm. espanjalaiset podencot, kuten kanarian- ja ibizanpodenco, sekä sisilialainen cirneco dell'etna, joka erotettiin faaraokoirasta omaksi rodukseen vasta vuonna 1960. Kotimaassaan faaraokoiraa on käytetty ensisijaisesti kaniinien metsästykseseen, josta tulee myös sen alkuperäkielinen nimi kelb tal-fenek eli kaniinikoira. Se toimii maatioilla kuitenkin myös hälyttävänä vahtikoirana ja jopa apuna pienten lammaslaumojen siirtämisessä. Faaraokoira julistettiin Maltan kansalliskoira-roduksi vuonna 1978.

Faaraokoira kuuluu FCI:n roturyhmään 5, pystykorvat ja alkukantaiset koirat, alaryhmään 6, alkukantaiset koirat. Rotumääritelmän vastuumaa on Iso-Britannia. Varsinaisista vinttikoirista poiketen se käyttää metsästäessään näköaistinsa lisäksi hyvin vahvasti myös haju- ja kuuloaistiaan. Faaraokoira ei ole huippunopea vaan ensisijaisesti erittäin ketterä koira, onhan se tarkoitettu liikkumaan karujen saarten louhikoissa saaliinsa perässä.

Maltan ulkopuolella rotu on ensisijaisesti näyttely- ja seurakoira, jonka kanssa osallistutaan aktiivisesti myös vinttikoirien rata- ja maastajuoksukokeisiin. Maltan lisäksi alkuperäisessä työssään kaniininmetsästäjänä sitä käytetään lähinnä Australiassa. Hollannissa faaraokoiria on käytetty pienimuotoisesti kettujen hävittämiseen osana riistanhoidollisia toimenpiteitä. Suomessa muutamaa yksilöä on käytetty metsästyksessä ajokoiran tapaan, ja yksittäinen koira on koulutettu myös noutamaan ammuttuja lintuja vedestä. Yhdysvalloissa joitakin faaraokoiria on käytetty myös paimennustesteissä.

Faaraokoiran maltillinen maailmanvalloitus alkoi vuosina 1963–1968, jolloin Englantiin tuotettiin kaikkiaan kaksitoista koiraa. Näitä koiria löytyy edelleen luultavasti jokaisen Maltan ulkopuolella kasvatetun koiran sukutaulusta. Vuonna 1971 Ruotsiin tuotiin Pohjoismaiden ensimmäinen faaraokoira, Englannissa syntynyt narttu Merymut Nephtys, josta tuli rodun ensimmäinen muotovalio Euroopassa. Ensimmäinen pentue Ruotsissa syntyi vuonna 1974 Chassellis-kenneliin englantilaistuonneille Twinley King Akh'naten ja Twinley Pupa, joista jälkimmäinen oli kuitenkin syntynyt Maltalla.

Suomeen ensimmäiset faaraokoirat tuotiin vuonna 1972, kun Marja Grönvall (kennel Dufas) toi Englannista uroksen Twinley Ta'Cini ja nartun Horapha Pakeewi. Näille koirille syntyi myös Suomen ensimmäinen faaraokoirapentue 10.1.1975. Toinen pentue samasta yhdistelmästä syntyi 4.4.1976, ja Horapha Pakeewi sai vielä kolmannen pentueen Englannintuontiuroksen Merymut Merenptah kanssa 24.3.1979. Ensimmäiset vuodet koiria tuotiin nimenomaan Englannista, Twinley- ja Merymut -kenneleistä, ja sittemmin varsin tiivis yhteistyö ruotsalaisten kasvattajien kanssa sai alkunsa vasta hieman myöhemmin. Koiria on myöhemmin tuotu Englannin ja Ruotsin lisäksi myös

Yhdysvalloista, Norjasta, Virossa, Tsekin tasavallasta, Slovakiasta sekä suoraan Maltalta uros Ta'Skonju Gabillot Tar-Rabat vuonna 2012.

Taulukko 1: rekisteröidyt pentueet ja tuontikoirat vuosina 1974–2013

Kennelit	1974-1979	1980-1984	1985-1989	1990-1994	1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2011	2012-2013	Yht.
Black Eagle's							2	1	1	4
Boneyard's				1						1
Dufas	3	1								4
Farabudos		2								2
Farahos			1	1	1					3
Frelanoir					1					1
Golden Anubis					1					1
Heliopos				1						1
Leeward's			1	6	1					8
Magicway's					1					1
Mesmerizing							2			2
Monamen				1						1
Nefers		5	3	3	1					12
Nem Ankh's								1		1
Nopsannallen						1				1
Northgate's						2	5	3	2	12
Onnentuojan									1	1
Pareesa							2			2
Sawhorse's						1	4	1	1	7
Scheik's		2	5	4	2					13
Sigiwigi				2						2
Siphra's					4	6	4	1	1	16
Täysikuun				1						1
Yhteensä	3	10	10	20	12	10	19	7	6	91
Tuonnit	3	7	6	5	3	3	19	4	6	56

Faaraokoiria kasvatetaan nykyään kaikilla mantereilla Antarktista lukuun ottamatta. Kansainvälisen yhteistyön jatkuvasti edelleen lisääntyessä ja helpottuessa ongelmaksi on kuitenkin muodostumassa tiettyjen yksittäisten koirien liikakäyttö myös laajemmin kuin yhden maan rajojen sisällä.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Suomen Faaraokoirat ry perustettiin 22.5.1983. Kerhon nimi muuttui Suomen Faaraokoirat ja Ibizanpodencot ry:ksi vuonna 2003. Yhdistys on Suomen Kennelliiton ja Varsinais-Suomen Kennelpiiri ry:n jäsen. Toiminta on maanlaajuista. Kerholla on 31.12.2012 ollut 121 pääjäsentä ja 58 perhejäsentä.

Vuonna 2008 Suomen Faaraokoirat ja Ibizanpodencot ry muuttui rotukerhosta rotua harrastavaksi yhdistykseksi. Faaraokoiran rotujärjestönä toimii edelleen Suomen Vinttikoiraliitto ry.

Suomen Faaraokoirat ja Ibizanpodencot ry julkaisee Farkku-lehteä, joka ilmestyy kolmesti vuodessa. Yhdistys on järjestänyt epävirallisen Open Show'n roduilleen. Vuonna 2009 FarkkuWeekendinä tunnetun viikonlopun toiselle päivälle lisättiin rodun virallinen erikoisnäyttely. Edelleen viikonlopun toinen päivä on kuitenkin haluttu jättää epäviralliselle näyttelylle, jossa kehään pääsevät myös mm. pikkupennut ja kivespuutteiset urokset, ja jonne on perinteisesti pyydetty tuomariksi mm. rodun pitkäaikaisia kasvattajia eri maista.

1990-luvun puolivälistä yhdistys on järjestänyt satunnaisesti virallisia maastokokeita. Vuonna 2009 alettiin järjestää myös muihin kuin vinttikoiralajeihin keskittyviä harrastusleirejä.

3.1 JALOSTUSTOIMIKUNTA

Faaraokoirien jalostustoimikuntana toimii Suomen Faaraokoirat ja Ibizanpodencot ry:n hallitus yhdessä työryhmän ja Jarmo Vuorisen kanssa. Hallituksen sihteeri huolehtii rotukohtaisen postin vastaanottamisesta ja arkistoinnista, jalostustoimikunta postin mahdollisesta edelleenjulkaisemisesta. Jalostustoimikunta huolehtii myös koiranjalostukseen liittyvien artikkeleiden toimittamisesta yhdistyksen lehteen, pentuvälityksen tiedoista, faarokoirien terveystietojen keräämisestä, arkistoinnista ja julkaisusta sekä JTO:n päivittämisestä. Jalostustoimikunnan tehtäviin kuuluvat edelleen vapaamuotoisiin jalostustiedusteluihin vastaaminen ja pyydetessä jalostusneuvonta.

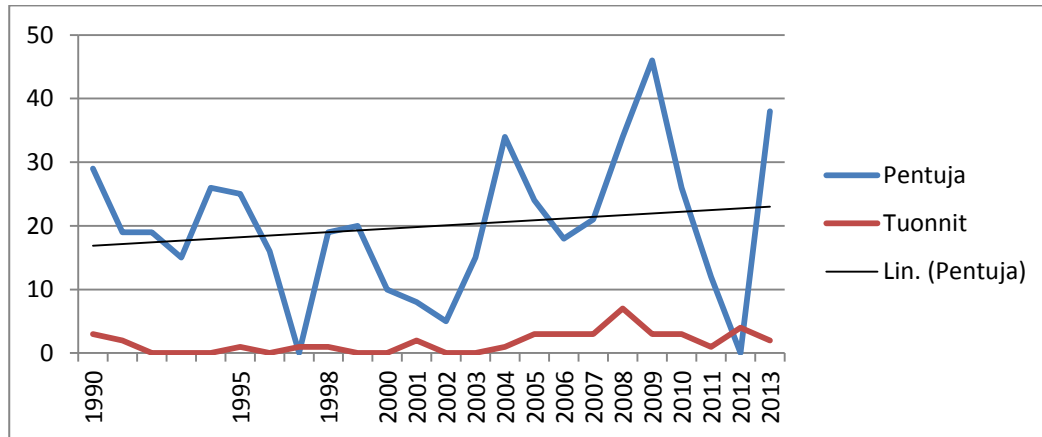
Jalostustyöryhmään on pyritty saamaan neljä ihmistä, joista kaksi olisi faaraokoirien harrastajia tai kasvattajia ja kaksi ibizanpodencojen. Jäsenmäärää ei kuitenkaan ole rajoitettu, ja jalostustoimikunnan jäsenet voivat ehdottaa uusia jäseniä tarvittaessa. Useana vuonna vähintään yksi jalostustoimikunnan jäsen on ollut eläinlääkäri tai eläinlääketieteen opiskelija.

Yhdistyksellä on edustus myös Suomen Vinttikoiraliiton jalostustoimikunnassa.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. POPULAATION RAKENNE JA JALOSTUSPOHJA

Kuva 1: Rekisteröintimäärien kehitys vuosina 1990–2013

Faaraokoirien rekisteröintimäärät ovat olleet selvässä kasvussa vuosina 1990–2013. Kasvu on syntynyt sekä kasvavasta pentuemäärästä että tuontikoirien määrän vakiintumisesta muutaman koiran vuositasolle.

Taulukko 2. Rekisteröintimäärät Pohjoismaissa ja Iso-Britanniassa.

Maa	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000
Suomi	40	4	14	29	49	41	24	21	27	35	15	5	10	10
Ruotsi	33	19	35	37	43	24	22	40	13	42	34	11	32	24
Norja	10	0	0	10	0	0	0	9	17	5	19	0	3	0
Tanska	1	6	4	2	10	2	0	2	1	2	2	1	0	0
Iso-Britannia	27	14	29	38	36	27	9	21	20	35	13	14	14	23

Faaraokoira on pienilukuinen rotu, jota rekisteröidään Suomen lisäksi koko Euroopassa lähinnä Ruotsissa ja Iso-Britanniassa. Lukumäärän kannalta katsottuna rodun valtamaa on Yhdysvallat, jossa faaraokoiria rekisteröidään vuosittain satakunta. Muita mainitsemisen arvoisia maita ovat Australia, jossa rekisteröintimäärät ovat samaa luokkaa Iso-Britannian kanssa, sekä Venäjä, jossa rodun suosio on varovaisessa kasvussa ja pentueita syntyy muutama vuosittain. Alkuperämaassa Maltalla koirien lukumäärää on mahdotonta arvioida, sillä suurinta osaa metsästyskoirista ei rekisteröidä.

Taulukko 3: Vuositilasto – rekisteröinnit

	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001
Pennut (kotimaiset)	38	0	12	26	46	34	21	18	24	34	15	5	8
Tuonnit	2	4	2	3	3	7	3	3	3	1	0	0	2
Rekisteröinnit yht.	40	4	14	29	49	41	24	21	27	35	15	5	10
Pentueet	6	0	2	4	6	5	4	3	3	4	2	1	1
Pentuekoko	6,3		6,0	6,5	7,7	6,8	5,2	6,0	8,0	8,5	7,5	5,0	8,0
Kasvattajat	5		2	3	5	4	3	3	3	3	2	1	1
Jalostukseen käytetyt eri urokset													
- kaikki	6	0	2	3	6	5	4	3	3	4	2	1	1
- kotimaiset	4	0	2	0	4	1	2	0	0	3	2	1	0
- tuonnit	0	0	0	1	1	1	0	1	0	0	0	0	1
- ulkomaiset	2	0	0	2	1	3	2	2	3	1	0	0	0
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	5 v 2 kk		9 v 5 kk	3 v 7 kk	6 v	3 v 9 kk	3 v 11 kk	2 v 4 kk	4 v 7 kk	5 v 8 kk	4 v 8 kk	6 v 2 kk	2 v 7 kk
Jalostukseen käytetyt eri nartut													
- kaikki	6	0	2	4	6	5	4	3	3	4	2	1	1
- kotimaiset	5	0	1	4	4	4	4	2	3	4	2	1	1
- tuonnit	1	0	1	0	2	1	0	1	0	0	0	0	0
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	4 v 3 kk		3 v 5 kk	3 v 7 kk	4 v 4 kk	4 v	3 v 1 kk	4 v 9 kk	5 v 6 kk	4 v 2 kk	2 v 11 kk	4 v 1 kk	4 v 8 kk
Isoisät	10	0	4	7	10	8	6	5	5	5	4	2	2
Isoäidit	12	0	4	7	9	7	6	5	6	6	3	2	2
Sukusiitosprosentti	5,01%		8,29%	5,01%	5,96%	5,64%	5,99%	1,77%	2,04%	8,58%	11,80%	13,65%	0,00%

Sukusiitoksessa uros ja narttu ovat toisilleen läheisempää sukua kuin serkukset. Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä.

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär -parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisarparituksessa 12,5 %.

Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämismuutoksia eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitetykin eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleelijohdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleleleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitosyhdistelmiä ei ole.

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuoletuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa

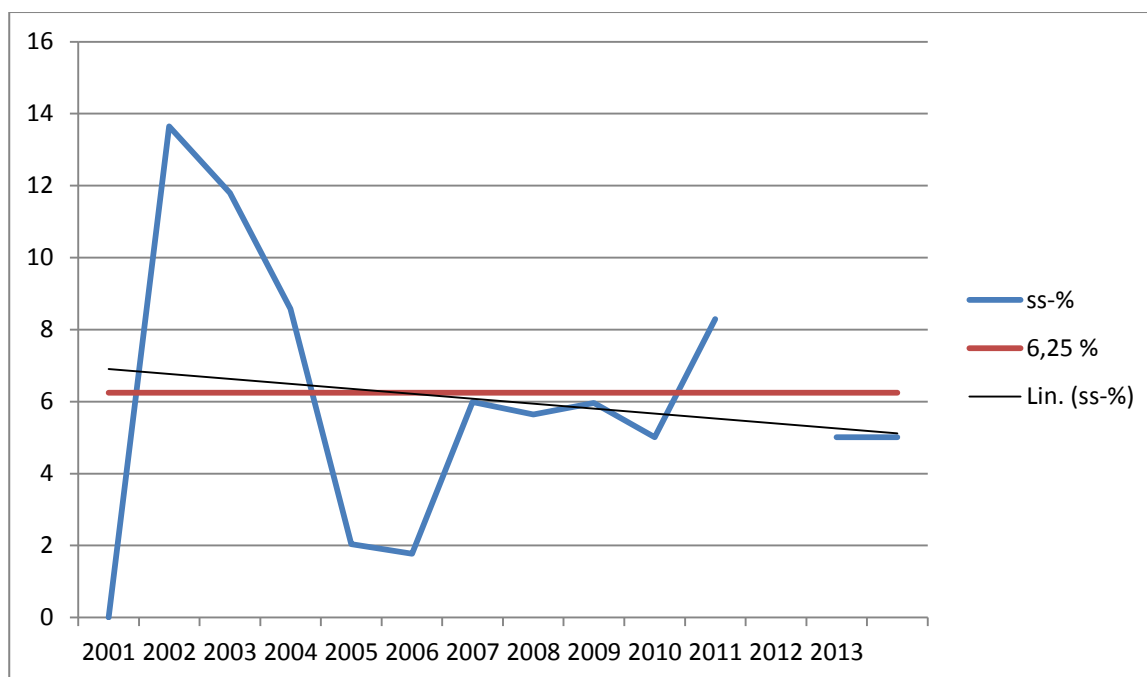
hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä.

Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu tismalleen saman taustainfon perusteella. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %.

(lähde: Kennelliiton verkkosivujen jalostusaiheisten artikkeleiden arkisto)

Faaraokoirapentueiden keskimääräinen sukusiitosprosentti on viime vuosina ollut nousujohteinen, ja on jo ylittänyt serkusparitusta vastaavan tason 6,25 %. Kennelliiton jalostustietokannan antamat sukusiitosprosentit antavat sukusiitosprosentista todellista varovaisemman arvion, sillä jalostukseen on käytetty kohtuullisen paljon ulkomaisia uroksia sekä tuontikoiria, joiden sukutaulut eivät ole jalostustietokannassa täydellisiä. Lisäksi faaraokoirien taustalla on muutamia koiria, jotka on merkitty jalostustietokantaan esim. kahden eri maan rekisterinumerolla, ja tällainen koira voi näkyä sukutaulussa kahtena eri yksilönä.

Kuva 2: Faaraokoirien sukusiitosprosentin kehittyminen vuosina 2001–2013.

Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geeniversioiden (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta. Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistymisenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät geeniversionsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä geeniversiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä geeniversiota ole.

Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään puolet syntyvistä koirista, tai pentuekoko huomioiden se rodun osuus, joka saadaan jakamalla luku 2 rodun keskimääräisellä pentuekoolla. Jos rodun pentuekoko on vaikkapa 5, jalostukseen tulisi käyttää 40 % rodun koirista.

Monimuotoisuutta turvaava rajoitus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa 5 % ja suurilukuisissa 2-3 % suhteessa rodun neljän vuoden rekisteröinteihin. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana keskimäärin 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalle kuin 20-50 koiralle. Yhdessäkään rodussa ei yhdellä yksilöllä saisi olla enempää kuin 100 jälkeläistä. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4-6 % suhteessa neljän vuoden rekisteröinteihin.

(lähde: Kennelliiton verkkosivujen jalostusaiheisten artikkeleiden arkisto)

Taulukko 4: Vuositilasto – jalostuspohja

	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002
Per vuosi												
Pentueet	6	0	2	4	6	5	4	3	3	4	2	1
Jalostukseen käytetyt urokset	6	0	2	3	6	5	4	3	3	4	2	1
Jalostukseen käytetyt nartut	6	0	2	4	6	5	4	3	3	4	2	1
Isät / emät	1,00	-	1,00	0,75	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Tehollinen populaatio	8 (67%)	-	3 (75%)	5 (62%)	8 (67%)	7 (70%)	5 (62%)	4 (67%)	4 (67%)	5 (62%)	3 (75%)	1 (50%)
Uroksista käytetty jalostukseen	0 %	0 %	0 %	0 %	4 %	14 %	21 %	10 %	36 %	5 %	0 %	0 %
Nartuista käytetty jalostukseen	0 %	0 %	0 %	7 %	0 %	5 %	30 %	27 %	38 %	44 %	12 %	0 %
Per sukupolvi (4 vuotta)												
Pentueet	12	12	17	19	18	15	14	12	10	8	5	6
Jalostukseen käytetyt urokset	11	11	15	18	17	14	13	12	10	8	4	5
Jalostukseen käytetyt nartut	10	12	16	16	14	12	10	7	6	7	4	5
Isät / emät	1,10	0,92	0,94	1,12	1,21	1,17	1,30	1,71	1,67	1,14	1,00	1,00
Tehollinen populaatio	14 (58%)	16 (67%)	21 (62%)	22 (58%)	20 (56%)	17 (57%)	14 (50%)	11 (46%)	9 (45%)	10 (62%)	5 (50%)	7 (58%)
Uroksista käytetty jalostukseen	0 %	2 %	6 %	9 %	11 %	20 %	18 %	14 %	14 %	6 %	10 %	17 %
Nartuista käytetty jalostukseen	5 %	8 %	3 %	7 %	11 %	23 %	36 %	33 %	33 %	28 %	15 %	19 %

Faaraokoirien keskimääräinen pentuekoko on tällä hetkellä 6,3 pentua / pentue. Ihannetilanteessa koirista käytettäisiinkin jalostukseen 33–50 %. Faaraokoirissa lisääntyvien koirien osuus koko populaatiosta jää selvästi pienemmäksi. Vuosittaista pentuemäärää ei kuitenkaan kannattane juuri nostaakaan, sillä rotu ei sovi kaikille, ja jo nyt nuoria koiria palautuu kasvattajille jonkin verran sellaisten ”pitovaikeuksien” vuoksi, jotka johtuvat ensisijaisesti vain rodun aktiivisuudesta ja vilkkaudesta. Toisaalta sitä tärkeämpää olisikin koirien jalostuskäyttö siten, että mahdollisimman harvaa yksilöä käytettäisiin jalostukseen useammin kuin kerran.

Taulukko 5: Vuosina 1997–2013 jalostukseen runsaimmin käytetyt 15 urosta

Koira	Synt.	Vuosina 1997–2013				Toisessa sukupolvessa		Yhteensä	
		Pentueita	Pentuja	%-osuus	Kumulat. %	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
Siphra's Summernightcity (Antefa's Jem-Seti – Scheik's Orchid)	1996 Suomi	4	29	8,79%	9%	8	51	4	29
Anubis'Horus of Ghazzi-Isis (Shema's Ghazzi Khan – Anubis'Isis of Dazzling Sun)	1997 USA	2	19	5,76%	15%	13	30	2	19
Shema's Mia American Flyer (Shema's Mia Arrowshaft – Shema's Mia Splash)	1998 USA	2	18	5,45%	20%	7	54	2	18
Siphra's Revival (Shema's Mia American Flyer – Siphra's Mama Mia)	2000 Suomi	2	16	4,85%	25%	5	25	2	16
Eneas Shemiel Tal Sannat (Sovrin Superman – Jericho's Double Shot)	2008 Tsekki	2	14	4,24%	29%	2	12	2	14
Antefa's Nimrod (Antefa's Jemhetep – Antefa's Lotus)	2001 Ruotsi	2	12	3,64%	33%	8	42	2	12
Enigma Seeking Perfection (Antefa's Minas Tirith – Enigma Surprise Me)	2007 Ruotsi	1	10	3,03%	36%			1	10
Northgate's Dom Perignon (Farao Anubis Ikaros – Northgate's Northern Lights)	2007 Suomi	2	9	2,73%	38%	0	0	2	9
XO Ez (XO Spectacular Spectacular – Faouziah's Bohemia)	2004 Hollanti	1	9	2,73%	41%	2	8	1	9
B'Anches Farafra (Cameo's Set Antefa – Antea Bohemia Genao)	2004 Tsekki	1	9	2,73%	44%	0	0	1	9
Ezhar Nickel Coin (Ezhar The Colonel – Surannon Summer Solstice for Ankors)	2001 Iso-Britannia	1	9	2,73%	47%	2	13	1	9
Siphra's Unknown Soldier (Antefa's Jemhetep – Scheik's Orchid)	1999 Suomi	1	9	2,73%	49%	3	9	1	9
Farao Anubis Ramses (Kbir Ramses El-Kabul – Enigma Shining Hickory)	1996 Ruotsi	1	8	2,42%	52%	18	24	1	8
Antefa's Jemhetep (Pharaoh Ramses Arthemis – Antefa's Farah Dibah)	1991 Ruotsi	1	8	2,42%	54%	7	25	1	8
Leeward's Agent Orange (Scheik's Khalif – Leeward's Ladyhawk)	1995 Suomi	1	8	2,42%	57%	2	15	1	8

Taulukko 6: Vuosina 1997– 2013 jalostukseen runsaimmin käytetyt 15 narttua

Koira	Synt.	Vuosina 1997–2013			Toisessa sukupolvessa		Yhteensä	
		Pentueita	Pentuja	%-osuus	Pentueita	Pentuja	Pentueita	Pentuja
Magicway's Min for Siphra (Siphra's Summernightcity – Chefren Min Mut)	1999 Suomi	3	26	7,88%	11	44	3	26
Siphra's Mama Mia (Antefa's Jem-Seti – Scheik's Orchid)	1996 Suomi	3	23	6,97%	15	67	3	23
Northgate's Midsummer Night (Antefa's Nimrod – Siphra's Sentimentallady)	2004 Suomi	3	21	6,36%	3	17	3	21
Siphra's Paint A Rumour (Shema's Mia American Flyer – Siphra's Mama Mia)	2000 Suomi	2	19	5,76%	1	6	2	19
Siphra's Taste of Honey (Siphra's Summernightcity – Scheik's Quiff)	1998 Suomi	2	17	5,15%	4	28	2	17
Siphra's Sentimentallady (Shema's Mia American Flyer – Siphra's Mama Mia)	2001 Suomi	2	14	4,24%	9	54	2	14
Siphra's Sweet Amber (Siphra's King of Hearts – Siphra's Gypsy Eyes=)	2007 Suomi	2	13	3,94%			2	13
Shalimar Mia Affirmed (Churuka Mia Evan Elpus of Hallam – Shalimar Wind Mia Neon Moon)	2008 USA	2	12	3,64%			2	12
Northgate's Northern Lights (Antefa's Nimrod – Siphra's Sentimentallady)	2004 Suomi	2	11	3,03%	5	26	2	11
Siphra's Hunting Girl (Siphra's Revival – Magicway's Min for Siphra)	2004 Suomi	1	10	3,03%	2	2	1	10
Xemxija Clueless At Pareesa (Farao Anubis Kahiro – Faouziah's Birkirkara At Xemxija)	2005 Ruotsi	1	10	3,03%			1	10
Black Eagle's Diva In North (Nefer-Temu Mia Sambasonic – Northgate's Midsummer Night)	2007 Suomi	1	9	2,73%	1	7	1	9
Scheik's Orchid (Leeward's Han Solo – Scheik's Isabella)	1992 Suomi	1	8	2,42%	14	76	2	18
Scheik's Octavia (Leeward's Han Solo – Scheik's Isabella)	1992 Suomi	1	8	2,42%	1	1	2	18
Sawhorse's Baileys (Leeward's Agent Orange – Siphra's Taste of Honey)	2003 Suomi	1	8	2,42%	0	0	1	8

Vuosina 1996–2013 on käytetty jalostukseen kaikkiaan 38 urosta ja 35 narttua. Suomen faaraokoirapopulaation pieni koko ja tiivis sukulaisuus tulee varsin hyvin ilmi taulukoista, joissa esitellään 15 käytetyintä urosta ja narttua: suuri osa koirista on täys- tai puolisisaruksia, tai suoraan alenevassa polvessa sukua toisilleen.

Vuosina 2010–2013 faaraokoirapentujen vuotuinen rekisteröintimäärä oli keskimäärin 19. Tämän perusteella laskettuna neljässä vuodessa koiria rekisteröitäisiin näin ollen 76 kpl, josta 5 % (monimuotoisuutta turvaava rajoitus yhden koiran jälkeläismääräksi) olisi neljä (3,8) pentua. Yhden faaraokoiran turvallinen jalostuskäytön raja ylittyy siis jo yhdessä pentueessa, mikä edelleen tukee ajatusta siitä, että kunkin jalostukseen käytettävän yksilön tulisi saada vain yksi pentue.

Toisessa sukupolvessa monimuotoisuutta turvaava rajoitus on 10 % neljän vuoden rekisteröinneistä, eli kahdeksan (7,6) pentua. Vuosina 1996–2011 eniten jalostukseen käytettyjen faaraokoirien kohdalla tämä ylittyy kolmellatoista uroksella ja seitsemällä nartulla. Suurin ylitys suositeltuun toisen sukupolven pentumäärään on kymmenkertainen.

Suomessa koirien jalostuskäyttö on kuitenkin viime vuosina ollut vielä varsin maltillista kansainväliseen tasoon verrattuna. On melko harvinaista, mutta ei valitettavasti kuitenkaan ainutlaatuista, että faaraokoirauroksella on kymmenkuntakin pentuetta. Tällainen matadorjalostus vaikuttaa väistämättä myös Suomen populaatioon viimeistään muutaman sukupolven kuluttua.

Täysin erisukuisia koiria on hyvin vaikeaa löytää, sillä koirien vienti ja tuonti Yhdysvaltojen, Ruotsin ja Suomen välillä on ollut varsin vilkasta. Eniten eroavuuksia Suomen sukulinjoihin lienee Yhdysvaltojen ja Iso-Britannian populaatioissa, mutta joka tapauksessa lähes kaikkien koirien taustalta löytyvät samat Maltalta 1960-luvulla Iso-Britanniaan viedyt koirat. Nämä alkuperäiset maltalaiskoirat löytyvät vuonna 2012 sukutauluista n. 12–14 sukupolven takaa. Viime vuosina koirien tuonti Maltalta on lisääntynyt vuosien tauon jälkeen, ja niitä on tuotu myös Suomeen. Alkuperämaan tuontien yhteydessä on kuitenkin huomattava, että rotu on ollut pienellä saarella maantieteellisesti melko eristäytyneenä ilmeisesti satoja vuosia, ja näin ollen Maltan populaatio voi itsessään olla myös melko sisäsiittoinen.

Faaraokoirien jalostuspohjaa kaventavat merkittävästi sekä yksittäisten koirien että linjojen liian runsas jalostuskäyttö. Lisäksi rodun maailmanlaajuisesti pienen lukumäärän vuoksi voimakkaasti eriytyneitä sukulinjoja ei juuri ole.

4.2 LUONNE JA KÄYTTÄYTYMINEN SEKÄ KÄYTTÖOMINAISUUDET

4.2.1 ROTUMÄÄRITELMÄN MAININNAT LUONTEESTA JA KÄYTTÄYTYMISESTÄ SEKÄ RODUN TARKOITUKSESTA

Faaraokoiran rotumääritelmä kuvaa rodun käyttötarkoitusta seuraavasti: ”Faaraokoiria on tarkkaavainen ja kiihkeä, haju- ja näköaistinsa avulla metsästävä koira. Se käyttää huomattavassa määrin myös kuuloaan työskennellessään lähellä saalista.” Käyttäytymistä ja luonnetta kuvataan rotumääritelmässä sanoilla ”valpas, älykäs, ystävällinen, kiintyvä ja leikkisä.”

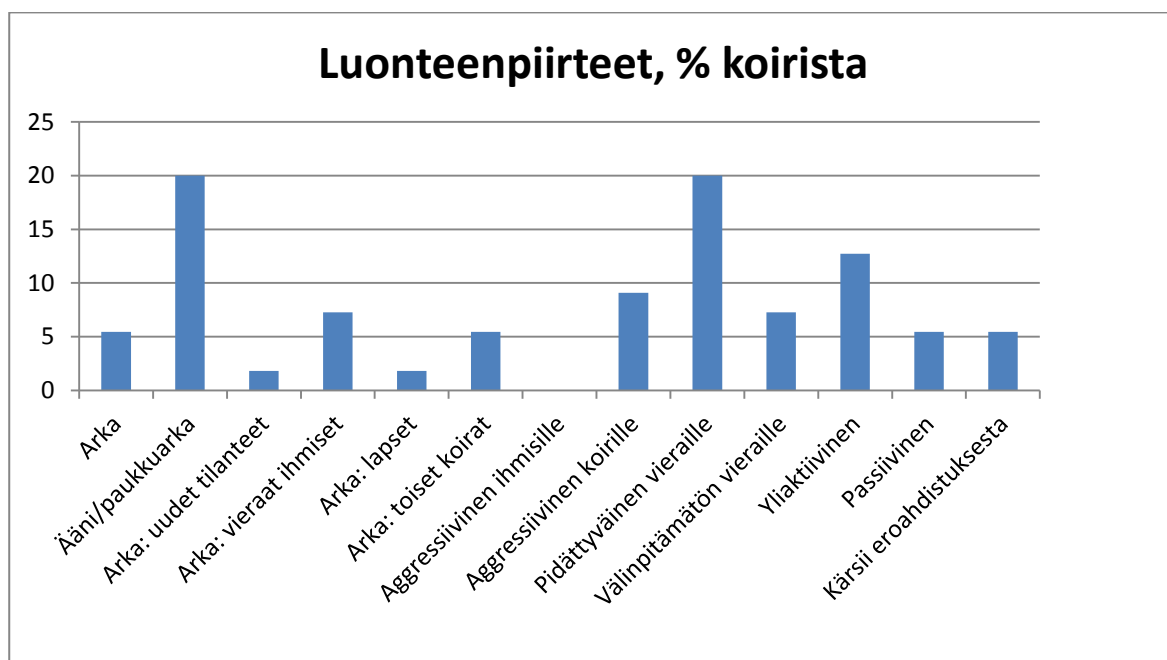
4.2.2 LUONNE JA KÄYTTÄYTYMINEN PÄIVITTÄISTILANTEISSA

Rotumääritelmän kuvaus kiihkeästä, älykkästä ja leikkisästä koirasta kuvaa erinomaisesti rodun yksilöitä myös arkielämässä. Aktiivinen luonne ja erityisesti nuorten koirien suuri tekemistarve tulee usein uusille omistajille yllätyksenä, varoitteluista huolimatta. Lisäksi faaraokoiran itsenäinen

luonne yhdistettynä rodulle tyypilliseen suureen riistaviettiin voi koulutuksesta huolimatta aiheuttaa ongelmia irtipidon kanssa. Vuosittain vähintään yksi koira ehtiikin kadota omistajansa näköpiiristä huolestumiseen asti. Suuri osa näistäkin karkulaisista palaa kuitenkin kotiinsa omin neuvoin ennen suuretsintöjä – kunhan eivät joudu onnettomuuteen. Tämä taipumus omatoimiseen seikkailemiseen yhdistettynä faaraokoiran suureen liikunnantarpeeseen voi muodostua ongelmaksi erityisesti kaupungissa asuvalle omistajalle. Faaraokoira ei aina ole kaikkein toimivin koirapuistokoirakaan. Urokset eivät useinkaan tule toimeen vieraiden samaa sukupuolta olevien kanssa, ja nartutkin ovat leikkiessään niin rajotteisia, että aremmat koirat jäävät jalkoihin.

Nuorille faaraokoirille tulee usein melko voimakas ”mörköikä”, jolloin ne säikkyvät mitättömiäkin asioita, kuten tutun lenkkireitin varrella olevaa postilaatikkoa. Usein koirien reagoiminen myös uusiin asioihin muuttuu suhteettomankin epävarmaksi, eikä esimerkiksi näyttelyssä tuomaria dramaattisesti väistelevä junioriluokan koira ole ainutlaatuinen näky – joskin juuri näyttelyissä tätä käytöstä näkee aina vain vähemmän, mahdollisesti koirien luonteen tasoittumisen tai vain paremman näyttelyharjoittelun ansiosta. Tavallisesti faaraokoiran omistajalta ei kuitenkaan vaadita mitään ongelmakoirakouluttajan taitoja, rauhallisuus ja lievä välinpitämättömyyskin juniorin tempuilua kohtaan riittää useimmiten luotsaamaan koirat tasaisemmiksi aikuisiksi. Yksilöt, joiden hermorakenteessa on puutteita, arastelevat tai muuten oireilevat jo selvästi nuorempina, alle puolivuotiaina, eikä niiden käyttäytymistä tule sekoittaa nuoren koiran ohimenevään ylidramatisointiin. Tällaisten vakavammin oireilevien koirien kanssa on tarvittu usein siedättämistä ja muuta määrätietoista koulutusta, joskus ammattilaisen ohjauksessa. Näitä yksilöitä ei tule käyttää jalostukseen.

Kuva 3: Faaraokoirien luonteen kuvaukset terveystarkastuksessa 2012.

Suomen Faaraokoirat ja Ibizanpodencot ry:n jäsenille vuonna 2012 lähetetyssä terveystutkimuksessa esitettiin kysymyksiä myös faaraokoirien luonteesta. Kasvattajien toivottiin lähettävän kyselyä edelleen sellaisille kasvatinomistajille, jotka eivät tiettävästi ole jäseniä. Vastauksia saatiin 55 yksilöstä, mikä vastaa vain noin viidennestä vuosina 2000–2012 rekisteröidyistä faaraokoirista. Kysely oli muotoiltu niin, että omistaja voi valita luetelluista luonneominaisuuksista kaikki haluamansa rastimalla ne.

Faaraokoirat ovat tänä päivänä avoimempia ja rohkeampia kuin vielä 1990-luvun alkupuolella. Eritasoisista arastelevaa käytöstä esiintyy kuitenkin edelleen. Arkakin faaraokoiria kuitenkin tyypillisesti väistää uhkaavaksi kokemaansa tilannetta. Tuontikoirien ja harrastajien kokemusten perusteella arvioituna faaraokoirien luonteissa ei ole merkittäviä eroja eri maissa.

Suomen Faaraokoirat ja Ibizanpodencot ry:n jalostussuosituksissa esitetään, että ”luonteeltaan jalostukseen käytettävien koirien tulee olla moitteettomia, ne eivät saa osoittaa arkuutta tai aggressiivisuutta.” Vaatimuksia luonteen testaamiselle ei kuitenkaan ole esitetty, vaan luonteen moitteettomuus ja rodunomaisuus on jätetty kasvattajien oman harkinnan varaan.

Kahdeksan faaraokoiraa on luonnetestattu vuosina 1999–2013. Rodulle ei ole laadittu luonnetestin ihanneprofiilia, ja otannan pienen koon vuoksi testikäynnit eivät anna luotettavaa kuvaa koko populaatiosta. Tulosten jakautuminen erityisesti hermorakenteen (87,5 % koirista hieman rauhattomia), temperamentin (100 % koirista asteikolla vilkas – erittäin vilkas) sekä luoksepäästävyuden (100 % koirista luoksepäästäviä, useimmat pidättyväisiä vieraita kohtaan) osalta kuvaavat rotua kokonaisuutena kuitenkin kohtuullisen hyvin.

Taulukko 7: Faaraokoirien luonnetestipisteiden jakautuminen vuosina 1999–2012.

Pisteet	+ 3	+ 2	+ 1	- 1	- 2	- 3
Toimintakyky	Suuri	Hyvä	+1a kohtuullinen +1b kohtuullisen pieni 25 %	Pieni 75 %	Riittämätön	Toimintakyvytön
Terävyys	Kohtuullinen ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua 25 %	Suuri ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua	+1a Pieni ilman jäljelle jäävää hyökkäyshalua +1b Koira, joka ei osoita lainkaan terävyyttä 75 %	Pieni jäljelle jäävin hyökkäyshaluin	Kohtuullinen jäljelle jäävin hyökkäyshaluin	Suuri jäljelle jäävin hyökkäyshaluin
Puolustushalu	Kohtuullinen, hillitty 25 %	Suuri, hillitty 12,5 %	Pieni 37,5 %	Haluton 25 %	Erittäin suuri	Hillitsemätön
Taisteluhalu	Suuri	2a Kohtuullinen 2b Kohtuullisen pieni 50 %	Erittäin suuri	Pieni 37,5 %	Riittämätön 12,5 %	Haluton
Hermorakenne	Tasapainoinen ja varma	Tasapainoinen	+1a Hieman rauhaton +1b Hermostunein pyrkimyksin 87,5 %	Vähän hermostunut 12,5 %	Hermostunut	Erittäin hermostunut
Temperamentti	Vilkas 50 %	Kohtuullisen vilkas 37,5 %	Erittäin vilkas 12,5 %	-1a Häiritsevän vilkas -1b Hieman välinpitämätön -1c Impulsiivinen	Välinpitämätön	Apaattinen
Kovuus	Kohtuullisen kova	Kova	Hieman pehmeä 75 %	Erittäin kova 25 %	Pehmeä	Erittäin pehmeä
Luoksepäästävyys	Hyväntahtoinen, luoksepäästävä, avoin 12,5 %	+2a Luoksepäästävä, aavistuksen pidättyväinen +2b Luoksepäästävä, hieman pidättyväinen 87,5 %	Mielistelevä	-1a Selvästi pidättyväinen, ei yritä purra -1b Selvästi pidättyväinen, yrittää purra	Hyökkäävä	Salakavala
Laukausvarmuus	+++ Laukausvarma 62,5 %	++ Laukauskokematon 25 %	+ Paukkurtyisiä	- Laukausaltis 12,5 %		--- Laukausarka

Vaikka suuri osa harrastajista kokee luonnetestin liian virka- ja palveluskoirapainotteiseksi, testituloksissa pieni toimintakyky (-1, 75 % koirista), riittämätön taisteluhalu (-2, 12,5 %), häiritsevä pehmeys (kovuus: -2, 25 %) sekä laukausalttius tai -arkuus (- / --, 12,5 %) eivät ole toivottavia millekään seurakoiralle. Luonnetestiin kohdistuneista varauksista huolimatta olisi eduksi laatia faaraokoirille ihanneprofiili ja tukea harrastajia edelleen koirien testaamiseen. Lisäksi tulisi tutkia, olisiko MH-kuvauksesta koirien luonteen tarkkailun apuvälineeksi. Vuoteen 2013 mennessä faaraokoiria ei ole MH-luonnekuvattu.

4.2.3 KÄYTTÖ- JA KOEOMINAISUUDET

Faaraokoiria on ensisijaisesti ketterä ja varmajalkainen, louhikoissa kaniinia ajava koira. Metsästettäessä faaraokoiria käytetään tyypillisesti yhden uroksen ja yhden tai kahden nartun laumoina, joista käytetään nimitystä *mizzegwin*. Sana tarkoittaa myös avioparia ja kuvaa hyvin koirien muodostaman tiimin pysyvyyttä. Toisilleen vieraita koiria tai useampia uroksia ei ole tapana yhdistää metsästystilanteessa. Koirien on oltava tarkkaavaisia, kestäviä, nopeita ja ketteriä. Ne etsivät kaniinin, ajavat sen liikkeelle ja pyrkivät tarttumaan siihen ja tappamaan sen. Koirat tekevät ajaessaan yhteistyötä, pyrkivät ennakoimaan saaliin liikkeitä ja varmistamaan ja katkaisemaan pakotien myös äkkinäisesti kääntyvältä kaniinilta. Mikäli kaniini kuitenkin pääsee liivaamaan koloonsa, metsästäjät peittävät kaikki löytämänsä luolaston suuaukot verkoilla ja laskevat kulkusella varustetun fretin luolaan ajamaan kaniinin taas ulos, jolloin se takertuu verkkoihin ja lähin koira ravistaa sen hengiltä. Metsästys tapahtuu erityisesti kesällä hämärän aikaan tai jopa yöllä, jolloin sen kulkua voi seurata faaraokoiran tunnusomaisen ajohaukun, *kurrieran*, perusteella. Vaikka varsinainen tarve metsästämiselle on Maltalla vähentynyt, faaraokoiria käytetään saarilla edelleen myös alkuperäistyössään.

Tiheämetsäinen maasto ja rodun tarttuva, saaliin tappamiseen pyrkivä metsästystapa eivät suosi faaraokoiran rodunomaista metsästyskäyttöä Suomessa, vaikka muutamia yksilöitä siinä käytössä onkin hyödynnetty ajokoiran tapaan. Useimmat faaraokoirat ajavat kuitenkin mielellään viehettä, erityisesti maastoissa, ja maastajuoksu- ja kokeet ovatkin hyvä tapa tarjota koiralle mahdollisuus tyydyttää tarvetta rodunomaiseen käyttäytymiseen, vaikka alkuperäiskäytöstä poiketen työpari vaihtuukin arvonnassa joka lähtöön. Harrastajien keskuudessa on myös keskusteltu mahdollisuudesta käyttää faaraokoiria ns. citykaniongelman kurissapitoon, mutta käytännön toteutus on arvioitu mahdottomaksi kaniinien elinalueiden tiheään liikenteen ja kovavauhtisille koirille usein vaarallisen pohjan vuoksi.

Useimmat faaraokoirat pitävät myös jäljestämisestä sekä agilitysta. Molemmat harrastuslajit tarjoavat mahdollisuuden hyödyntää samoja ominaisuuksia, joita faaraokoiralta on metsästyskäytössäkin vaadittu.

Faaraokoirien kanssa osallistutaan ensisijaisesti näyttelyihin sekä ratajuoksu- ja maastajuoksu- ja kokeisiin, mutta muutama koira on osallistunut myös virallisiin agilitykilpailuihin. Ruotsissa ja Yhdysvalloissa faaraokoirat ovat kilpailleet myös rally-tokossa. Kiinnostusta lajia kohtaan on myös Suomessa. Faaraokoirien kanssa treenataan myös TOKO:a, mutta koekäyntejä ei toistaiseksi ole.

Taulukko 8: Kokeisiin osallistuneiden koirien lukumäärä 2000–2013

Laji	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000
Maastajuoksu	21	30	27	37	30	33	22	32	18	10	10	7	11	11
Ratajuoksu	8	14	13	16	13	14	9	13	9	3	5	5	7	4
Agility	1	1	2						1	1	1	1		

Faaraokoiran luonne on näyttelyarvosteluissa tavallisesti arvosteltu positiiviseen sävyyn, sillä pidättyväisyydestään huolimatta tyypillinen faaraokoira on perusluonteeltaan kuitenkin utelias ja ystävällinen. Tyypillisesti EVA:n saa nuori, kokematon koira, joka väistelee tuomaria hyvinkin dramaattisen näköisesti. Yksittäisiä koiria on myös hylätty näyttelyssä.

Taulukko 9: EVA:t ja HYL:t näyttelyissä vuosina 2003–2013

Vuosi	Näyttelykäyntien lkm	EVA (kpl)	HYL (kpl)
2013	321	2	0
2012	273	2	0
2011	369	1	3
2010	286	2	0
2009	329	2	1
2008	256	1	1
2007	253	0	1
2006	326	2	0
2005	293	2	1
2004	119	0	0
2003	95	0	1

4.2.4 KOTIKÄYTTÄYTYMINEN JA LISÄÄNTYMINEN

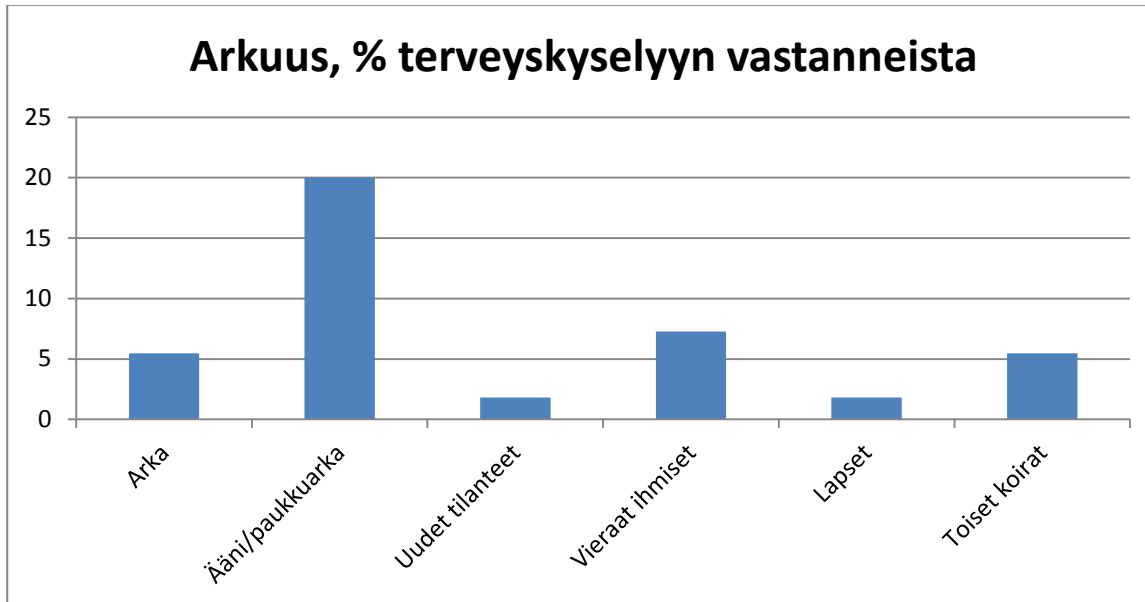
Faaraokoiranarttujen juoksut alkavat tavallisesti melko myöhään, yli vuoden tai lähes kahden vuoden iässä. Vasta yli 2-vuotiaana ensimmäiset juoksunsa aloittaneet nartut eivät myöskään ole mitenkään poikkeuksellisia. Juoksuaikojen väliin jää useimmilla yksilöillä 8–13 kk. Astuminen tapahtuu tavallisesti luonnollisesti. Faaraokoiranarttu on tyypillisesti tunnollinen emo, joka hoitaa pentunsa huolellisesti ja osallistuisi mielellään perheen muidenkin narttujen pentujen hoitoon, jos se vain sallitaan.

Terveyskyselyssä kolmen koiran ilmoitettiin kärsivän eroahdistuksesta, mutta ongelmaa tiedetään esiintyneen myös muutamalla sellaisella yksilöllä, jotka eivät ole kyselyyn vastanneet. Lievimmillään oireilu on ollut haukkumista ja ulvomista, pahimmillaan yksittäinen koira on tämän lisäksi paitsi tuhonnut asuntoa ja ulostanut, myös vahingoittanut toistuvasti itseään yrittäessään päästä omistajansa perään. Kaksi koira on lopetettu edelläkuvatun kaltaisen, erittäin vakavan eroahdistusoireilun vuoksi. Eroahdistunutta koira ei saa käyttää jalostukseen.

Tyypillinen faaraokoira suhtautuu vieraisiin ihmisiin ystävällisesti mutta pidättyvästi, sekä terveystietojen että luonnetestitulosten mukaan. Terveystietojen vastanneilla koirilla ei ollut esiintynyt ihmisiin kohdistuvaa aggressiivisuutta lainkaan, mutta Kennelliiton jalostustietokannan tietojen mukaan yksi faaraokoira on lopetettu salakavalan tai arvaamattoman käyttäytymisen vuoksi. Lähes 10 % koirista (5 kpl) on terveystietojen vastauksissa kuitenkin kuvattu aggressiiviseksi toisia koiria kohtaan. Terveystietojen vastauksissa ei tarkennettu aggressiivisen käyttäytymisen voimakkuutta, mutta varsin moni faaraokoira on taipuvainen ainakin kokeilemaan vastaan tuleville vieraille koirille haukkumista hihnassa ollessaan. Usein tämä käytös kumpuaa epävarmuudesta, mutta yleisesti

ottaen varsinkaan faaraokoiraurosten ei oleteta tulevan automaattisesti toimeen vieraiden urosten kanssa. Tutut koirat voivat olla täysin eri asia, eikä ongelmitta useamman leikkaamattoman uroskoiran kanssa asuva faaraokoiraurus ole mikään harvinaisuus.

Kuva 4: Faaraokoirien arkuuden jakautuminen.

Huomattava osa terveystarkastukseen vastanneista omistajista kuvaa faaraokoiransa kärsivän jonkinlaisista peloista tai arkuudesta. Suurin ongelma rodussa on ääniarkuus, sillä joka viides koirista (11 kpl) oli omistajiensa mielestä ääni- tai paukkuarkea. Arjessa ääniarkea koira voi reagoida esimerkiksi ukonilmaan, iletulitukseen tai läheisen rakennustyömaan ääniin. Lievimmin ääniä arastelevat yksilöt oireilevat melko lievällä stressikäyttäytymisellä, mutta pahimmassa tapauksessa koira menee paniikkiin tai muuttuu täysin toimintakyvyttömäksi jo melko vaimeistakin äänistä.

Ikääntymiseen liittyvät käytöshäiriöt eivät ole tyypillisiä faaraokoirille. Älykkäänä koirana veteraani-ikäinen faaraokoiraa on toki jo oppinut, kuinka paljon voi vapauksia perheessään ottaa. Dementiaoireita tms. ei tavallisesti kuitenkaan esiinny, mikä voi osin johtua myös huomattavan korkeaan ikään yltäneiden koirien maltillisesta lukumäärästä.

Faaraokoirilla ei esiinny sellaisia rakenteellisia seikkoja, jotka vaikuttaisivat koiran käyttäytymiseen. Sairauksista aiheutuva stressi voi kuitenkin pahentaa käytöshäiriöitä.

4.2.5 YHTEENVETO RODUN KÄYTTÄYTYMISEN JA LUONTEEN KESKEISIMMISTÄ ONGELMAKOHDISTA SEKÄ NIIDEN KORJAAMISESTA

Vaikka faaraokoiraa on ensisijaisesti seurakoiraa, siitä ei ole haluttukaan saada äärimmäisen avointa ”kaikkien kaveria”, vaan tietyn pidättyväisyyden, omanarvontuntoisuuden ja herkkyydenkin on katsottu olevan osa rodun viehätystä. Faaraokoirissa esiintyy kuitenkin hillityn pidättyväisyyden lisäksi myös sekä epävarmuutta että suoranaista arkuutta, ja erityisesti ääniarkuutta huomattavankin paljon. Jalostusvalinnoissa tulee painottaa koirien hyvää hermorakennetta. Mahdollisesti tulisi

myös selvittää tapoja helpottaa ja yhdenmukaistaa koirien luonteen arviointia esimerkiksi MH-luonnekuvauksen avulla. Faaraokoirien populaation pienen koon vuoksi kompromisseja voidaan joutua tekemään, mutta selkeästi arkoja, eroahdistuneita tai aggressiivisia yksilöitä ei saa käyttää jalostukseen.

4.3. TERVEYS JA LISÄÄNTYMINEN

4.3.1 PEVISA-OHJELMAAN SISÄLLYTETYT SAIRAUDET

Faaraokoira ei kuulu PEVISA-ohjelmaan. Rodun edustajille kuitenkin teetetään säännöllisesti niin lonkka-, kyynär- ja polvinivelkuvauksia kuin silmätutkimuksia ja sydänkuunteluitakin

Terveystutkittujen koirien osuus on melko pieni, mutta tulokset ovat olleet hyviä. Rodun pienen lukumäärän ja toisaalta hyvän terveystilanteen vuoksi jalostuskoirille ei ole asetettu raja-arvoja. Kasvattajat ovat käyttäneet jalostukseen sekä tutkittuja että tutkimattomia koiria.

Taulukko 10: Vuosina 2000 – 2013 syntyneiden koirien lonkkaniveltutkimukset.

	Tutkittuja	A	B	C	D	E
Lonkat	21 %	54 %	37 %	9 %	0 %	0 %
	68 kpl	37	25	6	0	0

Taulukko 11: Vuosina 2000 – 2013 syntyneiden koirien kyynär- ja polviniveltutkimukset.

	Tutkittuja	0	1	2	3	4
Kyynärät	19 %	92 %	8 %	0 %	0 %	
	62 kpl	57	5	0	0	
Polvet	26 %	95 %	4 %	1 %	0 %	0 %
	83 kpl	71	3	1	0	0

Faaraokoirien tilanne lonkkien kasvuhäiriöiden suhteen on varsin hyvä. Kuudella koiralla on kuvattu C-lonkat. Näistä kahdella on tulos C/C, muilla toinen lonkkanivel on arvioitu paremmaksi (B/C). D- ja E-lonkkia ei ole tavattu rodussa lainkaan.

92 % kuvatuista faaraokoirista (57 kpl) on kyynärpäistään terveitä. Kolmella koiralla on todettu toisessa kyynärnivelessä lieviä muutoksia, kahdella koiralla kuvaustulos on ollut 1/1. Yksi koira (1/1) on omistajansa mukaan oireillut kyynärniveliään lievästi kylmillä säillä, muut ovat tiettävästi oireettomia. Jalostukseen on käytetty kerran urosta, jonka kyynärpäät ovat olleet 1/1. Muut jalostuskäytössä olleet tutkitut koirat ovat olleet terveitä.

Yhdellä faaraokoiralla on veteraani-iässä diagnosoitu kaularangan spondyloosi. Muutaman yksilön selkäranka on röntgenkuvattu, löydöksiä ei tiettävästi ole ollut kenelläkään.

Polvinivelen rakenteelliset heikkoudet altistavat patellaluksatiolle eli polvilumpion sijoiltaan menolle. Jalka-asento on virheellinen ja polvilumpion telaurat ovat liian matalat. Patellaluksatiota esiintyy suhteellisen runsaasti kääpiöroduilla ja sellaisilla suuremmilla roduilla, joilla on suora

takajalka. Patellaluksaatio periytyy kvantitatiivisesti eli monen geenin vaikutuksesta. Pienikokoisilla roduilla polvilumpio luksoituu yleensä sisäänpäin (mediaalisesti).

Patellaluksaatio on synnynnäinen ja jaetaan vian vakavuuden perusteella neljään eri asteeseen. Eläinlääkäri tutkii polvet tunnustelemalla. I - asteen luksaatiot ovat tavallisesti oireettomia eivätkä kaipaa hoitoa. II- ja III - asteen luksaatioissa koiralla havaitaan selviä liikkumisvaikeuksia. Ravatessaan koira koukistaa hetkittäin raajaansa sen sijaan että tukeutuisi sillä maahan (polvilumpio on luiskahtanut pois paikoiltaan), ja jatkaa sitten normaalia ravia (polvilumpio on palautunut paikoilleen). IV - asteen luksaatioissa polvilumpio on pysyvästi pois paikoiltaan. Usein oireet huomataan tapaturman jälkeen, vaikka kyseessä on synnynnäinen vika. Patellaluksaatio voi myös pahentua eikä nuorena saatu tulos ole välttämättä lopullinen.

Lievien patellaluksaation muotojen hoidoksi riittää yleensä lepo ja kipulääkitys. Vaikeat patellaluksaatiot on hoidettava kirurgisesti. Vaikeimman asteen luksaatioissa hoito voi vaatia useita leikkauksia ja ennuste voi olla huono. Muutamit rodut kuuluvat patellaluksaation osalta PEVISA:aan.

(lähde: Kennelliiton verkkosivujen jalostusaiheisten artikkeleiden arkisto)

95 % Suomessa virallisesti tutkituista faaraokoirista on ollut polviltaan terveitä. Kahdella koiralla havaittu patellaluksaatio on toispuoleinen ja lievä (0/1), yhdellä koiralla polvet ovat olleet 1/1 ja yhdellä 2/1. Koiria, joilla on todettu patellaluksaatio, ei ole käytetty Suomessa jalostukseen. Aikaisemmin vika on yhdistetty riittämättömiin takakulmauksiin, mutta nykyään yhteyttä ei pidetä enää ilmeisenä, sillä vikaa on ollut myös rodunomaisesti kulmautuneilla yksilöillä. Patellaluksaatiota on esiintynyt faaraokoirilla myös Ruotsissa, ja sitä voitaneenkin pitää faaraokoirien tyypillisimpänä luustovikana. Sen esiintyvyys on toistaiseksi varsin alhainen, mutta vian mahdollisuus on pidettävä mielessä, ja kasvattajia edelleen kannustettava polvien tutkimiseen.

Vuosina 2000–2013 syntyneistä faaraokoirista 32 % (105 koiraa) on käynyt virallisessa silmätutkimuksessa. Näistä suurin osa on todettu terveiksi.

Taulukko 12: Silmätutkitut vuosina 2000–2012 syntyneet faaraokoirat

Diagnoosi	Kpl	Osuus tutkituista	Osuus kaikista syntyneistä
Distichiasis, todettu	3	3 %	0,9 %
Katarakta, jonka sijaintia ei ole määritelty, epäilyttävä	1	1 %	0,31 %
Määrittelemättömiä ylimääräisiä ripsiä / karvoja, todettu	2	2 %	0,6 %
PPM, diagnoosi avoin	2	2 %	0,7 %
RD, multifokaali (MRD)	2	2 %	0,7 %
Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	92	90 %	32 %

PERINNÖLLINEN HARMAAKAIHI eli hereditäärinen katarakta samentaa silmän linssin osittain tai kokonaan. Tunnettujen muotojen periytymismekanismi on yleensä autosomaalinen resessiivinen, mutta useimpien muotojen periytymismallia ei tiedetä. Sairauden alkamisikä vaihtelee suuresti. Perinnöllinen kaihi on yleensä molemminpuolinen ja johtaa sokeuteen, jos linssien samentuminen on täydellinen. Jos kaihisamentuma jää hyvin pieneksi, sillä ei ole vaikutusta koiran näkökykyyn. Katarakta eli kaihi voi olla perinnöllinen tai ei perinnöllinen, synnyynnäinen tai hankittu. Syntymän ja 8 viikon iän välillä todetut kataraktat ovat synnyynnäisiä. Esimerkkinä hankitusta kataraktasta voidaan mainita sokeritautiin liittyvä, hyvin nopeasti täydelliseksi kaihiksi kehittyvä katarakta. Muita esimerkkejä hankitusta kaihista ovat esimerkiksi vanhuuden kaihi ja PRA:han liittyvä toissijainen kaihi. Ns. nukleaariskleroosi eli linssin kovettuminen vanhalla koiralla ei ole varsinainen kaihimuutos, vaan normaaliin ikääntymiseen liittyvä muutos, jossa linssin ydin muuttuu 'opaalinharmaaksi'. Näkökykyyn se ei vaikuta. Perinnöllinen kaihi voidaan todeta perinnöllisten silmänsairauksien varalta tehtävässä silmätutkimuksessa. Erityisen tärkeää kaihin toteamisessa on viralliseen silmätutkimukseen kuuluva biomikroskooppitutkimus. Kaihi voidaan poistaa leikkauksella fakoemulsifikaatiomentelmällä. Paras leikkaustulos saadaan, kun leikkaus tehdään ennen kuin kaihimuutos on täydellinen. Hoidon edellytyksenä on se, että silmänpohja on terve. Perinnöllinen katarakta voi esiintyä yhdessä PRA:n kanssa, yleensä PRA:han liittyy kuitenkin ns. toissijainen kaihi.

RD (retinan dysplasia eli verkkokalvon synnyynnäinen kehityshäiriö) jaetaan kolmeen muotoon, multifokaaliin (MRD), geografiseen (GRD) ja totaaliseen (TRD). MRD:ssa verkkokalvolla näkyy yksittäisiä poimuja, jotka syntyvät verkkokalvon paikallisen virhekehityksen seurauksena. Poimujen määrä voi vaihdella. MRD ei vaikuta näkökykyyn. GRD:ssa verkkokalvo on väärin kehittynyt laajemmalla alueella, mikä voi vaikuttaa koiran näkökykyyn ja TRD:ssa verkkokalvo on kokonaan irtautunut, mikä aiheuttaa silmän täydellisen sokeuden. MRD-muutokset eivät pahene iän myötä, vaan saattavat pikemminkin osittain hävitä näkyvistä vanhemmiten. GRD:aan saattaa iän myötä liittyä paikallista verkkokalvon rappeumaa muutoksen alueella. Useilla roduilla RD:n on todettu periytyvän väistävästi. Eri RD-muotojen välistä geneettistä yhteyttä ei tunneta.

PPM (persistent pupillary membranes) ovat synnyynnäisiä sikiöaikaisten verisuonten ja kalvojen jäänteitä iiriksessä eli värikalvossa. Vakavimmat asteet, joissa jäänteet kiinnittyvät linssin etupinnalle ja/tai sarveiskalvon sisäpinnalle, voivat vaikuttaa näkökykyyn. Epäillään perinnölliseksi, synnyynnäiseksi muutokseksi joillakin roduilla.

DISTICHIASIS/EKTOOPPINEN CILIA (Kennelliitto tallensi aiemmin yhteisellä nimikkeellä cilia aberranta) ylimääräiset ripset, jotka tulevat ulos joko normaalin ripsirivin sisäpuolelta luomen reunasta (distichiasis) tai luomen sisäpinnalta (ektooppinen cilia). Caruncular trichiasis tarkoittaa silmän sisänurkan ihon karvoja, jotka kääntyvät sarveiskalvon sisänurkan päälle ärsyttäen silmää. Luomen reunasta kasvavat ripset voivat kaartua ulospäin normaaliin ripsien tavoin tai ne kääntyvät sisäänpäin kohti sarveiskalvoa. Ripset voivat olla pehmeitä tai kovia. Etenkin luomen sisäpinnan läpi suoraan sarveiskalvoa vasten kasvava ripsi voi aiheuttaa sarveiskalvon vaurioitumisen. Tämä ilmenee silmän siristelynä ja ylimääräisenä kyynelvuotona. Silmän

sarveiskalvon pinnalla ”uivat”, pehmeät distichiasis-ripset eivät yleensä aiheuta oireita. Oireilevilta koirilta ripsiä voidaan poistaa nyppimällä, jolloin ne kasvavat uudestaan tai poistaa ne pysyvästi polttamalla tai leikkauksella. Vaiva on selvästi periytyvä, mutta periytymismekanismi ei ole tiedossa. Luokitellaan nykyään silmätarkastuksissa lieviin, kohtalaisiin ja vakaviin muotoihin.

(lähde: Kennelliiton verkkosivujen jalostusaiheisten artikkeleiden arkisto)

4.3.2 MUUT RODULLA TODETUT MERKITTÄVÄT SAIRAUDET

Faaraokoirien sydänkuuntelutulokset ovat hyviä, ja tutkitut koirat ovat olleet terveitä. Yksi koira on menehtynyt äkillisesti dilatoivan kardiomyopatian vuoksi. Koska DCM:aa ei useinkaan havaita sydäntä kuunneltaessa, harrastajistossa on virinnyt keskustelua sydämen ultraäänitutkimusten tarpeellisuudesta ennaltaehkäisevänä toimenpiteenä ongelman laajuuden kartoittamiseksi.

Harrastajilta kerättyjen tietojen mukaan faaraokoirien yleisimmät terveysongelmat johtuvat allergioista ja tapaturmista, mutta myös kasvaimia ja hammaspuutoksia esiintyy melko runsaasti. Kasvainmuutokset ovat olleet hyvänlaatuisia ja/tai rasvapatteja. Tyypillinen hammasvika on yhden tai useamman välihampaan puuttuminen, mutta yhdellä faaraokoiralla on ylimääräisiä hampaita. Yhdellä koiralla on ilmoitettu olevan yläpurenta.

Vastaajien mukaan faaraokoirilla esiintyy melko paljon sellaisia terveysongelmia, joilla voidaan katsoa olevan autoimmuuniperäistä taustaa. Autoimmuunisairauksiin liittyy usein geneettinen alttius, mutta myös sairauden laukaiseva ulkopuolinen tekijä. Erilaiset allergiat ilmenevät iho-oireina ja -tulehduksina, jatkuvana kutinana ja/tai hilseilynä sekä erilaisina vatsa- ja suolisto-oireina. Faaraokoirilla on todettu sekä ruoka-aine- että kontaktiallergioita. Yhdellä koiralla on atopia. Tällä yksilöllä on diagnosoitu myös steriili granulooma/pyogranulooma, eli muhkurainen ja joskus myös märkivä ihotulehdus, joka ei kuitenkaan johdu mistään ulkopuolisesta taudinaiheuttajasta, kuten bakteerista. Yhdellä faaraokoiralla on ollut immuunivälitteinen moniniveltulehdus (immune-mediated polyarthritis, IMPA), johon sairastuneella koiralla on kipua ja turvotusta useissa nivelissä. Sairautta pidetään yliherkkyysoireena (tyyppi III), mutta sen laukaiseva tekijä jää yleensä tunnistamatta.

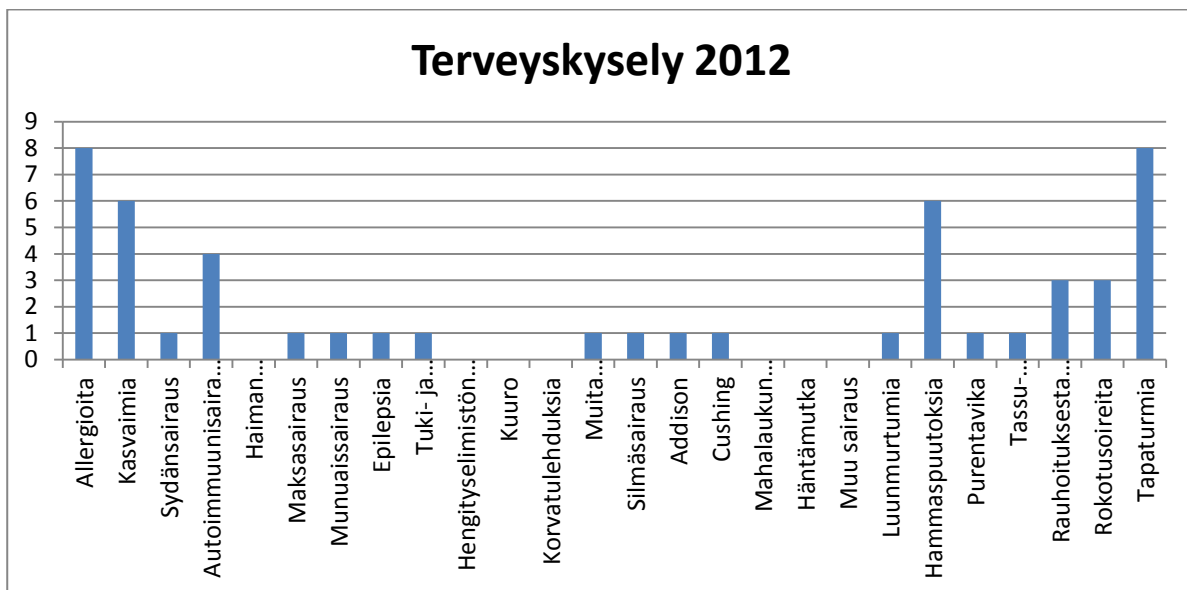
Monissa autoimmuunisairauksissa elimistön puolustusmekanismit alkavat tuhota yksilön omia kudoksia. Faaraokoirilla on esiintynyt yksittäistapauksina useita tällaisia sairauksia. Immuunivälitteinen hemolyyttinen anemia eli IMHA (joskus myös nimityksellä autoimmuuni hemolyyttinen anemia, AIHA) syntyy elimistön puolustusjärjestelmän tunnistessa punasolut virheellisesti vieraaksi kudokseksi ja tuhotessa niitä. Sairauden ennuste on hyvin vaihteleva, toiset koirat menehtyvät hyvin nopeasti hoidosta huolimatta, toiset saattavat parantua kokonaan. Steriili aivokalvontulehdus puhkeaa usein nuorilla, alle vuoden ikäisillä koirilla. Faaraokoirilla ainoa varma tapaus puhkesi alun perin 1-vuotisrokotuksen jälkeen, mutta uusiutui samalla koiralla myöhemmin sisäloishäätölääkityksen jälkeen. Useampi muukin koira on saanut omistajansa mukaan poikkeavia

reaktioita rauhoitusaineista tai rokotuksista. Tarkemmat kuvaukset näistä reaktioista kuitenkin puuttuvat.

Suomessa on todettu kaksi tapausta myös Addisonin tautia eli lisämunuaiskuoren vajaatoimintaa. Koirilla yleisin syy tälle on autoimmuuniadrenaliitti eli lisämunuaisen tulehdus, jossa elimistö kehittää vasta-aineita lisämunuaisen hormoneja tuottavia soluja vastaan tuhoten ne. Muualla maailmassa Addisonia on esiintynyt tiettävästi muutamalla, keskenään hyvin lähisukuisella, koiralla. Addisonin taudin oirekuva voi vaihdella rajusti hieman tavallista vaisummasta yleisolemuksesta aina hengenvaaralliseen ns. Addisonin kriisiin, jossa koiran kunto romahtaa hyvin äkillisesti. Tyypillisesti oireet pahenevat koiran stressaantuessa, sillä lisämunuaisien toiminnan vajeen vuoksi sillä ei ole elimistössään riittävästi kortisolia, jonka erittyminen saa aikaan elimistön vasten stressitilanteissa.

Lisäksi kahdella suomalaisella faaraokoiralla on diagnosoitu keratoconjunctivitis sicca eli kuivasilmäisyys, jossa silmän kyynelnesteen tuotanto on vähentynyt. Molemmat koirat olivat diagnoosin saadessaan lähes veteraani-ikäisiä. Toisella sairauden katsotaan olleen autoimmuuniperäinen ja toisella sekundäärinen (kasvainperäisen Cushingin taudin eli lisämunuaisen liikatoiminnan yhteydessä).

Kuva 5: Faaraokoirien sairaudet vuoden 2012 terveystutkimuksessa.

Joillakin noin vieroitusikäisillä pennuilla esiintyy rinnassa rupista ihottumaa. Osa pennuista selviää vaivasta vedellä suihkuttelemalla tai esimerkiksi sinkkivoiteella, osa tarvitsee antibioottikuurin. Ihottuman syytä tai yhteyttä koiran vastustuskykyyn tai aikuisiän sairasteluihin ei ole selvitetty.

Autoimmuunisairauksien ja allergioiden yleisyydestä maailmalla on vaikea saada selville, mutta yleisesti faaraokoiria mielletään usein mm. melko "herkkävatsaiseksi" roduksi. Yhdysvalloissa faaraokoirien terveystutkimuksiin on kuulunut myös kilpirauhasen toiminnan testaaminen, mutta ilmeisesti yhtäkään vajaatoimintatapausta ei tunneta.

Yhdellä tuontikoiralla on diagnosoitu idiopaattinen epilepsia, jonka vuoksi se jouduttiin lopettamaan jo 1½-vuotiaana lääkitykseen reagoimattomana. Epileptikoita tunnetaan muutamia tapauksia myös Ruotsista sekä Yhdysvalloista.

Faaraokoirien pienen populaation vuoksi joitakin jalostusvalintojen yhteydessä saatetaan joutua tekemään joitakin kompromisseja esimerkiksi lievistä allergiasta kärsivien yksilöiden kohdalla. Vakavammin allergisia tai muutoin autoimmuuniperäisesti oireilevia yksilöitä tai epileptikoita ei tule käyttää jalostukseen lainkaan.

4.3.3 YLEISIMMÄT KUOLINSYYT

Kennelliiton jalostustietojärjestelmään on kirjattu 82 vuoteen 2013 mennessä kuolleen faaraokoiran kuolinsyy. Yleisimmät syyt ovat vanhuus sekä erilaiset kasvaimet. Faaraokoirien odotettu elinikä on tämän tilaston perusteella alle 9 vuotta.

Kolmanneksi yleisin ilmoitettu kuolinsyy on lopetus erilaisten käytöshäiriöiden takia. Harrastajat ovat kertoneet lopetussyyksi mm. eroahdistuksen sekä salakavalan käyttäytymisen ihmisiä kohtaan. Neljä seitsemästä käytöshäiriön vuoksi lopetetusta koirasta on kuitenkin syntynyt vuosina 1989–1992, ja tällä hetkellä näyttäisi siltä, että vakavia käytöshäiriöitä esiintyy faaraokoirissa aikaisempaakin vähemmän.

Taulukko 13: vuoteen 2013 mennessä kuolleiden koirien kuolinsyyt Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä (poimittu 9.8.2015).

Kuolinsyy	Keskimääräinen elinikä	Kpl
Hermostollinen sairaus	7 v 2 kk	2
Immunologinen sairaus	2 v 2 kk	3
Kadonnut	1 vuotta 2 kuukautta	1
Kasvainsairaudet, syöpä	8 vuotta 11 kuukautta	16
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	8 vuotta 5 kuukautta	7
Lopetus käytös- tai käyttäytymishäiriöiden vuoksi	5 vuotta 7 kuukautta	7
Luusto- ja nivelsairaus	6 vuotta 2 kuukautta	1
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	11 vuotta 3 kuukautta	1
Muu sairaus, jota ei ole listalla	8 vuotta 9 kuukautta	1
Selkäsairaus	11 vuotta 5 kuukautta	2
Sisäeriterauhasten sairaus	8 vuotta 6 kuukautta	1
Sydänsairaus	2 vuotta 8 kuukautta	1
Tapaturma tai liikennevahinko	6 vuotta 4 kuukautta	5
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	12 vuotta 9 kuukautta	20
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	9 vuotta 4 kuukautta	2
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	8 vuotta 6 kuukautta	12
Kaikki yhteensä	8 vuotta 11 kuukautta	82

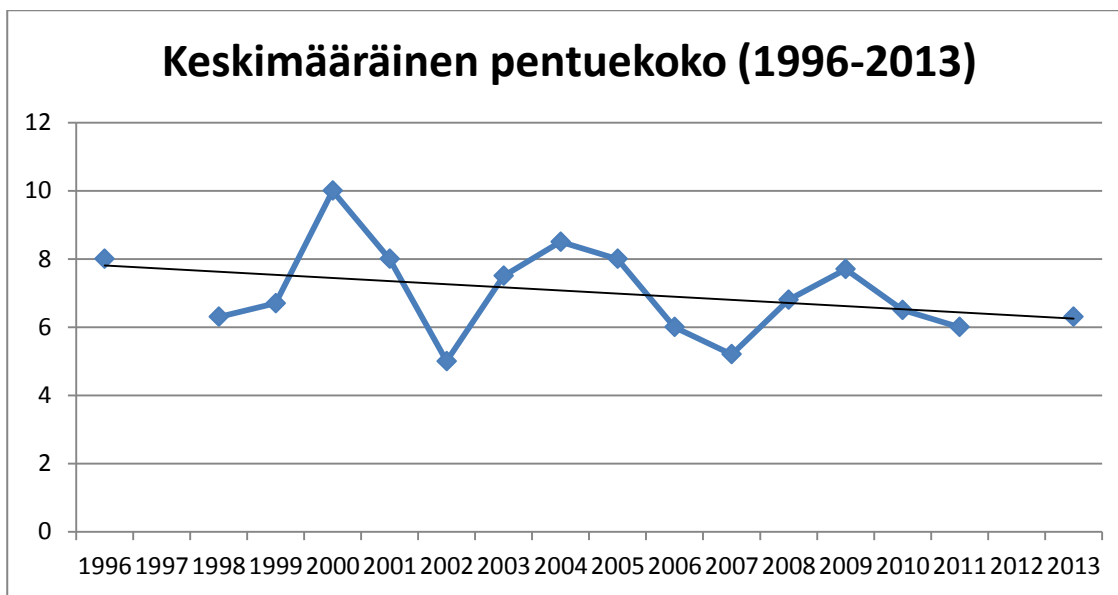
4.3.4 LISÄÄNTYMINEN

Faaraokoirien lisääntyminen on tavallisesti vaivatonta ja helppoa. Jotkin ensikertalaiset urokset voivat olla epävarmoja tehtävästään, ja yksittäisillä nartuilla on esiintynyt tiinehtymättömyyttä. Rodun kokonaistilanne on lisääntymiskäyttäytymisen osalta kuitenkin vielä hyvä. Synnytykset

sujuvat luonnollisesti ja ongelmitta, nartut huolehtivat pennuistaan hyvin ja pentukuolleisuus on harvinaista. Yliseksuaalista käyttäytymistä ei tiettävästi ole esiintynyt.

Faaraokoirien keskimääräinen pentuekoko on ollut laskussa viimeisen 15 vuoden aikana. Vielä 1996 keskiarvo oli 8 pentua / pentue, 2013 se oli enää 6,3 pentua / pentue. Trendi vaikuttaisi olevan laskusuuntainen, mutta pentueiden pienen lukumäärän vuoksi kyse voi olla myös tilastoharhasta. Maailmanlaajuisesti faaraokoirapentueiden koko on vaihdellut 1–14 pennun välillä.

Kuva 6: Faaraokoirien keskimääräisen pentuekoon kehitys.

Aikaisemmin joissakin faaraokoirapentueissa syntyi yksittäisiä pentuja, joilla oli ylimääräisiä varpaita. Ongelmasta ei kuitenkaan ole enää viime vuosina ilmoitettu. Muita erityisesti rotutyypillisiä synnynnäisiä vikoja ei ole raportoitu.

Terveyskyselyyn vastanneista 20 uroksesta kaksi ilmoitettiin kivespuutteiseksi. Ongelmaa esiintyy rodussa kuitenkin huomattavasti tätä suuremmassa mittakaavassa ympäri maailman – synnä luultavimmin se, ettei Maltalla ole aikoinaan välitetty jalostukseen käytettyjen koirien kivesten laskeutumisesta ainoan kriteerin koskiessa koiran metsästystaitoja.

4.3.5 SAIRAUKSILLE JA LISÄÄNTYMISONGELMILLE ALTISTAVAT ANATOMISET PIIRTEET

Faaraokoira on liioittelematon ja kestävä metsästyskoira, jonka rakenne ei altista yksilöitä terveys- tai lisääntymisongelmille. Suuret ja ohuet korvalehdet voisivat olla paleltumisriskissä Suomen talvi-ilmastossa, mutta yhdistykselle tällaisesta ei ole raportoitu.

4.3.6 YHTEENVETO RODUN KESKEISIMMISTÄ HYVINVOINTI- JA TERVEYSONGELMISTA

Virallisten terveystutkimusten perusteella faaraokoira on hyvin terve rotu, jossa luusto- tai silmänsairaat yksilöt ovat poikkeuksia. Nämä sairaudet eivät myöskään johda koirien lopettamiseen. Erilaiset allergiat, herkkyydet ja autoimmuunisairaudet saattavat kuitenkin olla lisääntymässä, ja

niitä jotkin yksilöt myös oireilevat niin rajusti, että koiran hyvinvoinnin voidaan katsoa olevan vaarassa.

4.4. ULKOMUOTO

4.4.1 ROTUMÄÄRITELMÄ

Faaraokoiran rotumääritelmä liitteenä.

4.4.2 NÄYTTELYT JA JALOSTUSTARKASTUKSET

Suomalaiset faaraokoirat ovat ulkonäöllisesti varsin korkeatasoisia, ja suuri osa näyttelyissä käyvistä koirista valioituu vaivattomasti. Rodulle ei ole järjestetty jalostustarkastuksia, mutta mielenkiintoa niitä kohtaan on virinnyt.

Rotumääritelmä antaa faaraokoiran ihannesäkäkorkeudeksi nartuille 53 cm (sallittu vaihteluväli 53 –61 cm) ja uroksille 56 cm (sallittu vaihteluväli 56 –63,5 cm), mutta käytännössä suurin osa koirista on sallitun kokovaihtelun yläpäässä tai ylikorkeita. Myös Maltalla koirien koko vaihtelee, ja Gozon saarella koirat voivat hyvinkin olla lähes 70 cm korkeita. Faaraokoirien koko ei saisi kasvaa enempää, mutta koosta ei saisi myöskään rangaista silloin, kun kokonaisuus ei siitä kärsi, vaan koira on kuitenkin rotutyypillinen ja tasapainoinen.

Faaraokoira on rakenteeltaan varsin liioittelematon, joten koirien ulkomuodossa ei pitäisi olla suuria ongelmakohtia. Rodussa esiintyy kuitenkin liioiteltuja ja epätasapainoisia kulmauksia. Alkuperämaassa suositaan metsästyskoirilla niukempia takakulmauksia, jotka mahdollistavat koiran ketterämmän liikkumisen louhikossa. Koiran omalle terveydelle vielä suuremman ongelman muodostanevat kuitenkin liian pystyt olkavarret ja eteensijoittuneet lavat. Lisäksi joillakin yksilöillä ranteet ovat toivottavaa heikommat. Faaraokoiran tulisi olla kulmauksiltaan kohtuullinen ja sen välikämmenten vahvat.

Faaraokoirien korvien asento-ongelmat ovat vähäisiä, ja useimpien koirien korvat nousevat pystyyn itsestään. Ajoittain tavataan hieman heikkoja korvia, jotka eivät nouse täydellisesti pystyyn tai joita on ehkä jouduttu avittamaan ”teippaamalla” niitä pentuaikana. Hyvin pehmeät ja kokonaan pystyynousemattomat ns. ruusukorvat ovat harvinaisia. Hieman heikkokorvainen koira tulisi yhdistää vain sellaiseen yksilöön, jolla korvat ovat erinomaiset. Koiraa, jolla on ruusukorva (toinen tai molemmat), ei suositella käytettäväksi jalostukseen, vaikka ongelman pienuuden vuoksi perinnöllisyyttä ei olekaan tutkittu.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA

5.1 VUODEN 2006 JTO:N TOTEUTUMINEN

Tavoite	Toteutuminen
<i>”Suomalaisten faaraokoirien korkea taso tulisi pyrkiä säilyttämään.”</i>	Suomalaiset faaraokoirat ovat edelleen korkeatasoisia. Näyttelyissä käyvät koirat valioituvat helposti, myös kansainvälisillä areenoilla. Suomalaiskoiria on menestynyt myös maastajuoksukokeissa kansainvälisissä arvokilpailuissakin.
<i>”Rodun terveystilanne pyritään säilyttämään hyvänä. Jalostuksessa tulisi kiinnittää huomiota jalostuskoirien terveyteen sekä luonteeseen. Sairaita yksilöitä tai sairauden tunnettuja kantajia ei tule käyttää jalostukseen.”</i>	Useimmilla jalostukseen käytetyillä koirilla – ja lähes kaikilla kotimaisilla koirilla – on virallisia terveystuloksia. Suurin osa jalostuskoirista on ollut niiden mukaan terveitä. Käytöshäiriöisiä, vakavasti sairaita tai tunnettuja sairauden kantajia ei tiettävästi ole käytetty jalostukseen.
<i>”Rodun ulkonäkö pyritään säilyttämään mahdollisimman tarkasti rotumääritelmää vastaavana. Faaraokoiran tulee olla sekä voimakas että elegantti. Liian heikkoja tai raskaita runkoja tulisi välttää.”</i>	Faaraokoirien ulkomuoto on yhdenmukaistunut 1990-luvulta, mikä voidaan nähdä niin hyvänä kuin huononakin asiana. Sekä poikkeuksellisen raskaita että kevyitä runkoja näkee vain harvoin.
<i>”Riittämättömiä lapa- ja olkavarsikulmauksia ja muita raajavirheitä, esim. heikkoja ranteita, tulisi välttää jalostuksessa.”</i>	Faaraokoirissa epätasapainoiset kulmaukset – pystyt olkavarret ja liioitellun voimakkaat takakulmaukset – ovat edelleen melko yleisiä. Myös löysiä ranteita esiintyy jonkin verran, kuitenkin selvästi vähemmän kuin riittämättömiä etukulmauksia. Toisaalta ranteiden löysyys on aiheuttanut koirille enemmän ongelmia kuin etukulmausten niukkuus. Riittämättömät takakulmaukset ovat nykyään kohtuullisen harvinaisia. Suorat takakulmaukset ovat yhteydessä patellaluksaatioon.
<i>”Rodun geenipooli pitää säilyttää mahdollisimman laajana ja mahdollisuuksien mukaan sitä tulisi myös laajentaa entisestään.”</i>	Yksittäisten koirien pentuemäärät ovat aikaisempia vuosikymmeniä maltillisempia. Suurin osa edellisen JTO:n jälkeen teetettyjen pentueiden vanhemmista on saanut vain yhden pentueen. Kennelliiton jalostustietokannan perusteella vain yhden nartun ja yhden uroksen kokonaispentuemäärä Suomessa on suurempi kuin kaksi. Pentueita on syntynyt 27, mutta niistä yhdessätoista eli usammassa kuin joka kolmannessa sukusiitosprosentti ylittää serkusparituksen tason 6,25 %. Tuontikoirien määrä on vakiintunut muutaman yksilön vuositason, ja Suomeen on tuotu faaraokoiria myös Maltalta. Lisäksi harrastajissa on virinnyt kiinnostus selvittää roturisteytysmahdollisuutta tulevaisuudessa.

Tavoite	Toteutuminen
<p><i>”Rotua ei saa jakaa erillisiin näyttely- ja juoksulinjoihin, vaan kauniin koiran tulee olla toimiva ja päinvastoin.”</i></p>	<p>Kolmea urosta ja kahta narttua lukuun ottamatta kaikki aikaisemman JTO:n julkaisemisen jälkeen jalostukseen käytetyt faaraokoirat (25 urosta ja 22 narttua) ovat olleet muotovalioita. Ulkomaisten urosten käyttötulokset eivät aina ole saatavilla, joten ne on jätetty kaikki huomioimatta. Kotimaisista uroksista kahdeksalla on hyväksytty maastajuoksutulos, kolmella myös ratajuoksutulos. Yksi uros on valioitunut radalta. Kuudella (kotimaisella) uroksella ei ole mitään virallista käyttötulosta. Nartuista käyttötulokset puuttuvat seitsemältä koiralta. Vähintään hyväksytty suoritus maastajuoksuista on 15 koiralla, usealla on tulos myös ratajuoksuista. Neljä käytetyistä jalostusnartuista on maastovalioita. Näyttely- ja vinttikoirakoetuloksia ei ilmeisesti edelleenkään painoteta tasapuolisesti. Ainakaan juoksulinjaa ei kuitenkaan ole Suomessa muodostumassa.</p>

Taulukko 14: Edellisen JTO:n julkaisemisen jälkeen jalostukseen käytetyt urokset.

Taulukossa on huomioitu vain Suomessa syntyneet pentueet aikavälillä 2007–2013. Pentueiden sukusiitosprosentit on laskettu seitsemällä sukupolvella Kennelliiton jalostustietokannasta.

Uros	Pentueita 2007 ->	Pentueita yht.	ss-%	Näyttely	Maastot	Rata	Terveys
Antefa's Nimrod	1	2	6,73	MVA	Ei tiedossa	Ei tiedossa	Silmät ok
Anubis' Horus of Ghazzi-Isis	1	2	2,54	MVA	Ei tiedossa	Ei tiedossa	Ei tiedossa
Chasselli's Djahi Ta' Ziffa	1	1	7,01	Ei tiedossa	Ei tiedossa	Ei tiedossa	Silmät ok
Eneas Shemiel Tal Sannat	2	2	3,86 3,33	C.I.B.	-	-	Lonkat A/A Kynnärät 0/0 Polvet 0/0 Silmät ok
Enigma Seeking Perfection	1	1	7,74	C.I.B.	SA	Hyväksytty tulos	Lonkat A/A Kynnärät 0/0 Polvet 0/0 Silmät ok
Faouziah's Darin	1	1	5,18	VASERT, VARACA	Ei tiedossa	Ei tiedossa	Ei tiedossa
Faroo Anubis Ikaros	1	2	8,43	MVA	Ei tiedossa	Ei tiedossa	Ei tiedossa
Faroo Anubis Phoenix	1	1	7,06	MVA	SERT	-	Lonkat A/A Kynnärät 0/0 Polvet 0/0 Silmät ok Sydänkuuntelu ok
Nefer-Temu Mia Sambasonic	1	1	5,21	MVA	Ei tiedossa	Ei tiedossa	Lonkat "good"
Northgate's Absolutely Fab	1	1	3,64	MVA	Hyväksytty tulos	-	Lonkat B/A Kynnärät 0/0 Polvet 0/0 Silmät: distichiasis
Northgate's Burning Sky	1	1	8,35	C.I.B.	-	-	Lonkat C/B Kynnärät 1/1 Polvet 0/0 Silmät ok
Northgate's Dom Perignon	2	2	2,04 4,75	C.I.B.	SA	-	Polvet 0/0 Silmät ok
Northgate's Forever N Ever	1	1	6,47	C.I.B.	SERT	Hyväksytty tulos	Lonkat A/B Kynnärät 0/0 Polvet 0/0 Silmät ok
Reedly Road Globetrotter	1	1	6,68	MVA	Ei tiedossa	Ei tiedossa	Ei tiedossa
Rhodepart Star At Enigma	1	1	3,03	MVA	Ei tiedossa	Ei tiedossa	Ei tiedossa
Sawhorse's Dancerevolution	1	1	6,71	C.I.B.	SERT	KVA-R	Lonkat A/A Kynnärät 0/0 Polvet 0/0 Silmät ok
Sawhorse's Party All Night	1	1	5,19	MVA	Hylätty suoritus	-	Lonkat A/B Kynnärät 0/0 Polvet 0/0
Siphra's King of Hearts	1	1	5,23	MVA	-	-	Polvet 0/0 Silmät: distichiasis
Siphra's Partner Incrime	1	1	4,43	MVA	-	-	Silmät ok
Siphra's Quizz Kid	1	1	10,33	CACIB	-	-	Polvet 0/0 Silmät ok
Siphra's Revival	1	2	5,38	MVA	-	-	Silmät ok
Siphra's Skies The Limit	1	1	5,67	MVA	SERT	-	Polvet 0/0 Silmät ok
Siphra's Summernightcity	1	5	14,87	C.I.B.	Hyväksytty tulos	-	-
XO Ez	1	1	6,04	MVA	Ei tiedossa	Ei tiedossa	Ei tiedossa
XO Spectacular Spectacular	1	1	4,19	C.I.B.	Ei tiedossa	Ei tiedossa	Ei tiedossa

Taulukko 15: Edellisen JTO:n julkaisemisen jälkeen jalostukseen käytetyt nartut.

Taulukoissa on huomioitu vain Suomessa syntyneet pentueet aikavälillä 2007–2013. Pentueiden sukusiitosprosentit on laskettu seitsemällä sukupolvella Kennelliiton jalostustietokannasta.

Narttu	Pentueita 2007-2011	Pentueita yht.	ss-%	Näyttely	Maastot	Rata	Terveys
Black Eagle's Diva In North	1	1	3,86	MVA	-	-	Lonkat B/B Kynnärät 0/0 Polvet 0/0 Silmät ok
Black Eagle's Ice Lolly	1	1	3,03	MVA	-	-	Lonkat A/A Kynnärät 0/0 Polvet 0/0 Silmät ok
Enigma Neon Sky	1	1	10,33	C.I.B.	Hyväksytty tulos	-	Lonkat A/A Kynnärät 0/0 Polvet 0/0 Silmät ok
Faouziah's Crown Jewel Of The North	1	2	4,75	C.I.B.	Hyväksytty tulos	-	Lonkat A/A Kynnärät 0/0 Polvet 0/0 Silmät ok
Northgate's Angel Innocent	1	1	4,19	C.I.B.	SERT	Hyväksytty tulos	Lonkat A/A Kynnärät 0/0 Polvet 0/0 Silmät: ylimääräisiä ripsiä/karvoja
Northgate's Divine Hanishan	1	1	7,01	C.I.B.	KVA-m	Hyväksytty tulos	Lonkat A/A Kynnärät 0/0 Polvet 0/0 Silmät ok
Northgate's I Want It All	1	1	6,68	C.I.B.	SERT	Hyväksytty tulos	Lonkat B/B Kynnärät 0/0 Polvet 0/0 Silmät ok
Northgate's Midsummer Night	3	3	8,35 6,04 5,20	C.I.B.	-	-	Lonkat A/A Kynnärät 0/0 Polvet 0/0 Silmät ok
Northgate's Northern Lights	2	2	4,43 8,43	C.I.B.	KVA-m	Hyväksytty tulos	Lonkat A/A Kynnärät 0/0 Polvet 0/0 Silmät ok
Northgate's Ray of Sunshine	1	1	7,06	MVA	Hyväksytty tulos	-	Lonkat A/A Kynnärät 0/0 Polvet 0/0 Sydänkuuntelu ok Silmät ok
Sawhorse's Baileys	1	1	5,18	MVA	SA	Hyväksytty tulos	Lonkat B/A Kynnärät 0/0 Polvet 0/0 Silmät ok
Sawhorse's Better Reason	1	1	3,33	EH	-	-	Lonkat B/C Kynnärät 0/0 Polvet 0/0
Sawhorse's Private Dancer	1	1	5,38	MVA	KVA-m	Hyväksytty tulos	Lonkat A/A Kynnärät 0/0 Silmät ok
Sawhorse's Sweet N'Wild	1	1	6,71	SERT	-	-	Lonkat B/A Kynnärät 0/0
Shalimar Mia Affirmed	2	2	2,04 3,64	C.I.B.	Hyväksytty tulos	Hyväksytty tulos	Lonkat A/A Kynnärät 0/0 Polvet 0/0 Silmät ok
Siphra's Back-Door Angel	1	1	6,73	C.I.B.	Hyväksytty tulos	-	Lonkat B/B Polvet 0/0 Silmät mRD

Taulukko 15, jatkuu

Narttu	Pentueita 2007-2011	Pentueita yht.	ss-%	Näyttely	Maastot	Rata	Terveys
Siphra's Calluna Kissmia	1	1	5,19	MVA	-	-	-
Siphra's Gypsy Eyes	1	1	5,23	MVA	SERT	Hyväksytty tulos	Polvet 0/0 Silmät ok
Siphra's Hunting Girl	1	1	2,54	C.I.B.	KVA-m	-	Lonkat A/A Kynnärät 0/0 Polvet 0/0 Silmät PPM (dg avoin), mRD
Siphra's Magic Touch	1	1	5,67	MVA	Hyväksytty tulos	-	-
Siphra's Sweet Amber	2	2	14,87 6,47	MVA	-	-	Lonkat B/B Kynnärät 0/0 Polvet 0/0 Silmät ok
Xemxija Clueless At Pareesa	1	1	7,74	MVA	Hyväksytty tulos	-	Lonkat A/A Kynnärät 0/0 Polvet 0/0 Sydän ok Silmät ok

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1 JALOSTUKSEN TAVOITTEET

Faaraakoira on tyylikäs ja jalo koira, joka luonteeltaan on kuitenkin omalaatuinen, herkkä mutta huumorintajuinen ”koiramaailman pelle”. Rodun näyttelykoirastatuksesta huolimatta sen rakenne tulisi säilyttää tasapainoisena ja liioittelemattomana, alkuperämaan maastoihin sopivana. Vilkas ja toiminnanhaluinen faaraakoira voi edelleen olla pidättyväinen vieraassa seurassa, mutta arkuudesta ja ääniherkkydestä tulee pyrkiä aktiivisesti eroon.

Faaraakoiran populaatio on maailmanlaajuisesti pieni. Kasvattajilta vaaditaan kansainvälistä yhteistyötä ja kärsivällisyyttä rodun geenipoolin säilyttämiseksi mahdollisimman laajana. Faaraakoirapentueiden keskimääräinen sukusiitosprosentti on edelleen melko korkea, erityisesti kun huomioidaan, että täydellinen ulkosiitos alkaa olla rodussa jo lähes mahdotonta ilman alkuperämaan tuonteja – jotka voivat taas olla keskenään hyvinkin läheistä sukua.

Lisääntyneet autoimmuuniperäiset ongelmat voivat olla sukusiitosdepression merkkejä. Suomen faaraakoirapopulaation MyDogDNA –tutkimuksen ja siihen sisältyvän populaation geneettisen monimuotoisuuden arvioinnin valmistuttua rodun tilanne on paremmin selvillä, jotta toimenpiteitä voidaan alkaa suunnitella. Tulevina vuosina voidaan mahdollisesti käynnistää keskustelu myös roturisteytyksen tarpeesta, mikäli tilanne näyttää sellaista vaativan.

6.2 SUOSITUKSET JALOSTUSKOIRILLE JA YHDISTELMILLE

Suomen Faaraokoirat ja Ibizanpodencot ry:n suositukset jalostuskoirille ovat seuraavat:

- Läheistä sukusiitosta tulisi välttää. Jalostustoimikunnan suositus on, että yhdistelmien sukusiitosaste olisi alle 6,25% (5 sukupolvea), mikä vastaa serkuksien sukusiitosastetta
- Luonteeltaan jalostukseen käytettävien koirien tulee olla moitteettomia, ne eivät saa osoittaa arkuutta tai aggressiivisuutta.
- Jalostukseen käytettävän nartun tulisi olla synnyttäessään vähintään 30 kuukauden ikäinen.
- Jalostukseen ei tulisi käyttää alle 18 kk urosta.
- Toivotaan jalostukseen käytettäviltä yksilöiltä vähintään kahta terveystutkimustulosta, joista toisen toivotaan olevan silmätutkimus.
- Jalostukseen käytettävien yksilöiden toivotaan olevan palkittu näyttelyssä vähintään laatumaininnalla erinomainen, sekä omaavan näyttöä koepuolelta (ratajuoksun kilpailulisenssi tai maastajuoksusta hyväksyty suoritus).

Vaatimusten täyttymättä jättäminen ei estä rekisteröintiä eikä yhdistyksen verkkosivuilla ylläpidetyille pentulistalle mukaanpääsyä. Pentulistan ilmoituksissa kuitenkin mainitaan, mikäli yhdistelmä ei täytä kaikkia vaatimuksia.

Suosituksia yksittäisen koiran maksimijälkeläismäärälle ei ole esitetty. Suurimmalla osalla Suomessa jalostukseen käytetyistä koirista on astutushetkellä ollut korkeintaan kaksi aikaisempaa pentuetta.

Vuoden 2012 terveystutkimustulosten kokoamisen jälkeen on alettu keskustella terveyttä koskevien kriteerien lisäämisestä yhdistyksen suosituksiin. Lisävaatimusten on toivottu koskevan erityisesti sellaisia terveysongelmia, jotka eivät perinteisissä silmä-, sydän- ja luustotutkimuksissa tule ilmi. Tähän mennessä kasvattajat ovat itsenäisestikin sulkeneet jalostuksesta pois paitsi koirayksilöitä, myös kokonaisia pentueita esimerkiksi juuri autoimmuuniperäisten oireiden vuoksi.

Faaraokoirilla esiintyy kives- ja hammaspuutoksia jonkin verran enemmän kuin vinttikoirissa keskimäärin. Jalostussuunnitelmia tehdessä olisi eduksi valita nartulle uros, jonka suvussa ei ole esiintynyt kivespuutteita, mutta rodun populaatiokoko on liian pieni näin tiukalle vaatimukselle. Hammaspuutosten määrä on vähentynyt kasvattajien kiinnittäessä asiaan maailmanlaajuisesti huomiota. Hammaspuutteisten koirien jalostuskäyttöä pyritään edelleen välttämään. Lisäksi suositellaan, että yhdistelmässä aina vähintään toisella koiralla olisi täydellinen hampaisto.

6.3 ROTUA HARRASTAVAN YHDISTYKSEN TOIMENPITEET

Suomen Faaraokoirat ja Ibizanpodencot ry päätti yleiskokouksessaan 2012 teettää molemmista roduistaan DLA-monimuotoisuuskartoituksen. Tätä varten vuoden 2012 aikana kerättiin verinäyte 20 faaraokoirasta, joiden katsottiin edustavan mahdollisimman kattavaa otosta koko maan populaatiosta. Näiden 20 koiran testin maksamisen lisäksi yhdistys päätti tukea muiden kuin listalle valittujen koirien testaamista maksamalla 50 % niidenkin testikuluista. Osallistumispäätös muutettiin sittemmin koskemaan vanhan DLA-kartoituksen korvannutta MyDogDNA –tutkimusta, johon faaraokoirat ja ibizanpodencot osallistuivat heti pilottivaiheessa.

Suomen Faaraokoirat ja Ibizanpodencot ry maksaa myös pientä terveystutkimustukea. Tukea voi hakea yhden kerran faaraokoiralle, jolle on tehty vähintään kaksi seuraavista tutkimuksista:

- virallinen lonkkakuvaus 10 €
- virallinen kyynärnivelkuvaus 10 €
- virallinen polvitutkimus 5 €
- virallinen silmätutkimus (yli 1-vuotiaalle koiralle) 5 €
- virallinen sydänkuuntelu 5 €
- sydämen ultraäänitutkimus 10 €
- kilpirauhastutkimus (vähintään T4- ja TSH-arvot tutkittuna kerralla) 10 €

Lisäksi tukea maksetaan 10 € yli 8-vuotiaana virallisesti silmätutkitulle koiralle riippumatta siitä, onko koiralle maksettu terveystutkimustuki jo aikaisemmin.

Kaikkia terveystutkimustukia voi yhdistykseltä hakea vain koiran omistaja, joka sitoutuu samalla luovuttamaan tutkimustulokset Suomen Faaraokoirat ja Ibizanpodencot ry:n avoimeen käyttöön, eli tuloksia voidaan julkaista esimerkiksi yhdistyksen verkkosivuilla tai lehdessä.

Yhdistys kartoittaa edelleen faaraokoirien terveyttä, elinikää ja kuolinsyitä kyselylomakkeilla, sekä osallistuu ulkomuototuomareiden kouluttamiseen. Lisäksi Suomen Faaraokoirat ja Ibizanpodencot ry jakaa tietoa rodun tilasta, jalostustavoitteista sekä jalostussuosituksista lehtensä ja verkkosivujensa kautta niin kasvattajille, pennunostajille kuin rodusta muuten kiinnostuneillekin.

Keskustelun alla on ollut myös MH-luonnekuvaustilaisuuksien sekä jalostustarkastuksien järjestäminen. Edelleen harkitaan faaraokoirien luonteiden tarkempaa kartoittamista omistajille lähetettävällä kyselylomakkeella jo ennen seuraavaa terveystutkimusta.

6.4 UHAT JA MAHDOLLISUUDET SEKÄ VARAUTUMINEN ONGELMIIN

Vahvuudet <ul style="list-style-type: none">- Suomalaisen faaraokoirien korkea taso- Rodun terveys on varsin hyvä- Populaation geenipoolia on pyritty säilyttämään ja laajentamaan erilaisten tuontien ja keinosiemennysten avulla- Rodun suomalaisharrastajien keskuudessa vallitsee avoin ilmapiiri	Heikkoudet <ul style="list-style-type: none">- Rodun populaatio on maailmanlaajuisesti hyvin pieni, uusia sukulinjoja enää vähän- Koirien liikakäytön laskennalliset rajat ovat alhaiset- Rotua harrastavan yhdistyksen pienen koon vuoksi resurssit ovat hyvin rajalliset- Rodussa esiintyy arkuutta, erityisesti ääniarkuutta, joka hankaloittaa koirien selviytymistä nyky-yhteiskunnassa
Mahdollisuudet <ul style="list-style-type: none">- Pentujen kasvanut kysyntä- Harrastajien kiinnostus uusien jalostustyökalujen, kuten MH-luonnekuvauksen, käyttöönottoa- Uusien tutkimusmenetelmien, kuten geenitestien, hyödyntäminen rodun monimuotoisuuden säilyttämiseksi- Kennelmaailman entistä myönteisempi kanta roturisteytyksiin	Uhat <ul style="list-style-type: none">- Koirien kansainvälinen liikakäyttö vaikuttaa väistämättä myös Suomen tilanteeseen, maailmalla monet kasvattajat suomalaisia vähemmän valistuneita esim. sisäsiitoksen ongelmista- Ulkomaisten kasvattajien vähäisempi avoimuus ja kiinnostus koirien terveystutkimuksiin voivat johtaa ikäviin yllätyksiin tuontikoirien kanssa

6.5 TOIMINTASUUNNITELMA JA TAVOITEOHJELMAN SEURANTA

Jalostustoimikunta esittää vuosittain Suomen Faaraokoirat ja Ibizanpodencot ry:n hallitukselle toimintasuunnitelman, ja jalostustoimikunnan toimintakertomus kuuluu osana yhdistyksen toimintakertomusta. Koko toimintakertomus esitetään alkukevällä yhdistyksen vuosikokouksessa.

Yhdistyksen kotisivuja ollaan uudistamassa, mutta niillä on jo nyt oma osionsa jalostusta koskien. Tarkoitus on pitää edelleen esillä mm. terveys- ja elinikäkyselylomakkeita, suosituksia jalostuskoirille, ohjeet jalostustiedustelun tekemiseen ja pennun ostamiseen, pentulistaa sekä JTO:ta.

Rodun erikoisnäyttelyn yhteydessä järjestettävään epäviralliseen FarkkuShow'hun pyritään edelleen saamaan tuomareiksi rodun kasvattajia tuomareiksi sekä kansainvälisen yhteistyön lisäämiseksi että "kasvattajatuomarien" näkemysten saamiseksi rodun ulkomuodollisesta tilanteesta. Farkku Weekendin, eli erikoisnäyttelyn ja FarkkuShow'n yhteydessä tarjotaan myös jatkossa näyteenottomahdollisuutta geenitestejä varten.

Tavoite	Toteutus	Aikataulu
Rodun monimuotoisuuden kartoittaminen ja säilyttäminen	MyDogDNA –tutkimuksen tulosten valmistuttua artikkelin kirjoittaminen aiheesta Farkkulehteen sekä kerhon verkkosivuille. Sekä kasvattajien että harrastajien valistaminen koirien geenitestauksen tuomista mahdollisuuksista jatkossa.	Artikkeli kirjoitetaan monimuotoisuuskartoituksen tulosten valmistuttua. Tavoite on saada artikkeli kevätlehteen 2016 ja samaan aikaan myös verkkosivuille.
Koirien luonnetta mittaavien käytäntöjen kehittäminen.	Faaraokoirien saaminen MH-luonnekuvauksiin, myös luonnetestikäynteihin kannustaminen. Tarkemman luonnekyselyn lähettäminen omistajille.	Vuoden 2017 aikana laaditaan luonnekysely, joka lähetetään omistajille jäsenkirjeen 1/2018 mukana. Vastaukset ovat siten hyödynnettävissä JTO:n päivitystä varten.
Rodun pitäminen edelleen yhtenäisenä, ilman jakaantumista näyttely- ja juoksulinjoihin.	Harrastajien kannustaminen testaamaan koiriaan myös vinttikoirakokeissa esimerkiksi järjestämällä yhdistyksen omia lajeihin tutustumispäiviä.	Järjestetään rotupäivät mahdollisuuksien mukaan yhdessä harrastetoimikunnan kanssa (alustavasti suunniteltu jo syksyille 2015) vuoden – parin välein osallistujamääristä riippuen.
Terveyskyselyn päivittäminen.	Rodun terveyskyselylomakkeen päivittäminen entistään tarkoituksenmukaisemmaksi JTO:n seuraavaa päivittämistä silmällä pitäen.	Terveyskysely päivitetään vuoden 2017 aikana ja lähetetään omistajille jäsenkirjeen 1/2018 mukana. Vastaukset ovat siten hyödynnettävissä JTO:n päivitystä varten.
Uusien rodun säilymistä ja terveyttä edistävien toimintatapojen etsiminen.	Kansainvälisen yhteistyön lisääminen edelleen, tieteellisten tutkimusten seuraaminen.	Seurataan vuosittain. Pääkohdat raportoidaan osana jalostustoimikunnan toimintakertomusta ja toimintasuunnitelmaa.

7. LÄHTEET

Suomen Faaraokoirat ja Ibizanpodencot ry:n terveyskysely 2012

Suomen Kennelliiton jalostustietokanta Koiranet

Suomen Kennelliiton verkkosivujen jalostus- ja terveystietojen arkisto

Svenska Faraohundklubben: Faraohunden (2000)

Yvonne Ashby: The Merymut Story (2010)

<http://www.kelb-tal-fenek.de> (haettu 20.1.2013)

8. LIITTEET

Faaraokoiran rotumääritelmä

Ryhmä: 5 | FCI:n numero: 248 | Hyväksytty: FCI 24.6.1987 | SKL-FKK 24.10.2006
Alkuperämaa: Malta | Vastuumaa: Iso-Britannia

Käyttötarkoitus. Faaraokoira on tarkkaavainen ja kiihkeä, haju- ja näköaistinsa avulla metsästävä koira. Se käyttää huomattavassa määrin myös kuuloaan työskennellessään lähellä saalista.

Yleisvaikutelma. Keskikokoinen, ylväsryhtinen ja puhdaslinjainen. Jalo, silti voimakas. Faaraokoira on hyvin nopea, liikkeet ovat kevyet ja vapaat. Ilme on valpas.

Käyttäytyminen / luonne. Valpas, älykäs, ystävällinen, kiintyvä ja leikkisä.

Pää. Kuono-osa on hieman kalloa pitempi. Kallon ylälinja on yhdensuuntainen kuononselän kanssa. Sivulta ja ylhäältä katsottuna koko pää muistuttaa tylppää kiilaa.

Kallo-osa. Pitkä, kuiva ja hienopiirteinen.

Otsapenger. Vain vähäinen.

Kirsu. Aina lihanvärinen, karvapeitteen väriin sointuva.

Leuat / hampaat / purenta. Leuat ovat voimakkaat ja hampaat vahvat. Säännöllinen ja täydellinen leikkaava purenta, ts. alaleuan etuhampaat koskettavat kevyesti yläleuan etuhampaiden takapintaa. Hampaat ovat kohtisuorassa leukoihin nähden.

Silmät. Meripihkan väriset, karvapeitteen väriin sointuvat: soikeat, ja kohtuullisen syvällä sijaitsevat. Ilme on innokas ja älykäs.

Korvat. Keskikorkealle kiinnittyneet, tarkkaavaisella koiralla pystyt, mutta hyvin liikkuvaiset. Korvat ovat leveät tyvestä, ohuet ja kookkaat.

Kaula. Pitkä, kuiva, lihaksikas, hieman kaareutuva. Ei löysää kaulanalusnahkaa.

Runko. Notkea; selkälinja on lähes suora. Rungon pituus mitattuna rintalastan kärjestä istuinluun kärkeen on hieman säkäkorkeutta suurempi.

Lantio. Lantiolinja on sarvennaisista hännätyveen hieman laskeva.

Rintakehä. Syvä, kyynärpäiden tasolle ulottuva. Kylkiluut ovat selvästi kaarevat.

Alalinja. Vatsalinja on kohtuullisen kuroutunut.

Häntä. Keskikorkealle kiinnittynyt, tyvestä melko paksu ja kärkeä kohti oheneva (piiskamainen), ulottuu levossa juuri kintereen alapuolelle. Aktiivisen koiran häntä on korkea-asentoinen ja kaareutunut. Häntä ei saa olla vetäytynyt takaraajojen väliin. Kierteinen häntä ei ole toivottava.

Eturaajat.

Yleisvaikutelma. Eturaajat ovat suorat ja yhdensuuntaiset.

Lavat. Vahvat, pitkät, viistot.

Kyynärpäät. Tiiviisti rungonmyötäiset.

Välikämmenet. Vahvat.

Käpälat. Vahvat, korkeat ja tiiviit, eivät sisään- eivätkä ulospäin kiertyneet. Päkiät ovat vahvat.

Takaraajat

Yleisvaikutelma. Takaraajat ovat vahvat, lihaksikkaat ja takaa katsottuna yhdensuuntaiset.

Polvet. Kohtuullisesti kulmautuneet.

Sääret. Hyvin kehittyneet.

Käpälat. Kuten etukäpälat. Kannukset voidaan poistaa.

Liikkeet. Vapaat ja sujuvat; koira liikkuu vaivattomasti pitkin, maatavoittavin askelin pää melko pystyssä. Raajat liikkuvat rungon suuntaisesti. Käpälien vähäinenkin sivulle heittäminen tai korkea etuaskel (hackney) ovat pahoja virheitä.

Karvapeite

Karva. Lyhyttä ja kiiltävää. Karvanlaatu vaihtelee hienosta ja sileästä hieman karheaan. Ei hapsuja.

Väri. Punaisenruskean eri sävyt. Valkea hännänpää on erittäin toivottava. Valkoiset merkit sallitaan rinnassa ("tähti") ja varpaissa. Kapea valkoinen juova pään keskilinjalla on sallittu. Ei ole toivottavaa, että koiralla on valkoisia läiskiä tai valkoista muualla kuin yllä mainituissa kohdissa.

Koko

Säkäkorkeus. Ihannekorkeus uroksilla 56 cm (22 - 25 tuumaa eli 56 - 63,5 cm). Ihannekorkeus nartuilla 53 cm (21 - 24 tuumaa eli 53 - 61 cm).

Virheet. Kaikki poikkeamat edellämainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen. Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen ovat hylkääviä virheitä.

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittyntä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin.